THESES PHILOSOPHICAE

Quas, Athenæi Mareſchallani Magiſterii Candidati, quadriennale curriculũ emenſi, Laureâ Triumphali hac vice condecorandi IX. *Calendas* QUINTILBIS A.P.D.O.M. publice propugnabunt horis & loco ſolitis. Præſide ALEXANDRO QUHYTEO.

HAKEW. *Inter Juvenile judicium & ſenile præjudicium veritas corrumpitur.*

SCALIG. *Nihil infelicius iis ingeniis, quæ mordicus ſentiunt majores noſtros nihil ignoraſſe. Non ſufficit ad ſingula ſenſus.*

ABREDONIIS
E Typographæo JACOBI BROUN Urbis & Academiæ Typothetæ, Ann. Ær. Chriſti, 1657.

Ampliſsimæ dignitatis, prudentiæ ſpectatiſsimæ viris,

D. Joanni Jaffræo.
D. Patricio Moro.
D. Alexand. Skinæo,
D. Gulielmo Graio.

Conſulibus ſapientiſsimis, cæteriſq; laudatiſsimæ Civitatis *Abredonenſis* Senatoribus conſultiſsimis, D. Patronis ſuis univerſis virtutum honeſtamentis decoriſsimis, inſtructiſsimis, conſummatiſsimis. S. I. C. F.

NOvi occupatiſsimam hujus ſeculi rationem quæ, erectioribus ſingulis & in reipublicæ decus natis mentibus, (D. V. potiſſimum in editiſsimo & operoſiſsimo borealis noſtræ Britanniæ *plaga* Theatro conſtitutis) ſeriis duntaxat feriari, & nec ipſum otium habere otioſum concedit, brevitatem tanquam ſymbolũ proprium valvis omnibus quibus cuivis opellæ licitam lucis publicæ indulget uſuram, ſolenni ſchemate affixiſſe. Nec neſcius in quam tremulo convulſus hodie Chriſtianus orbis totus viſceribus ingemiſcit paroxyſmo & quam tremenda iræ divinæ ubiq; ſe pandant & impreſſiſſa veſtigia, quamque altiſſime demerſi ſint providentiæ greſſus, ita ut palpemus velut cœci parietem offendimus ipſa meridie tanquam intempeſta nocte, quoniam multiplicatæ iniquitates noſtræ coram Domino, & peccata noſtra reſpondent nobis: imo tam ſtupendo laborant noſtri intellectus glaucomate, ut quæ videmus, non videamus; quæ omnia nequeunt, Iſai. 59. v. 10. 12.

queunt non quoſvis niſi ab omni pietatis & ſympathiæ erga regiæ regis regum Civitatis vulnera ſint alieni, vel ſi erga Deum zeli ſcintillula minima ſuperviva, & officii conſcientia non prorſus exploſa, ſæpe ſæpius voce canora à perneceſſariis arceſſere, & ciere, ut unice invigilent ejus expectationi, qui faciem ſuam à domo Iacob operit, & præſtolentur eum. Non diſſiteor tamen numero plurimos eheu ad hæc omnino cæcutire, & aliis religionem ſummam eſſe carere religione, & ſuſque deque habere omnia: θησαυρίζοντες σεαυτοις ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλυψεως δικαιοκρισίας του θεου: nec deſunt, qui lacerati orbis lachrymas ſuis ponunt in delicijs, quia aliter felices eſſe nequeunt, quam ſi omnes fuerint miſeri: & eo cordicitus Chriſtianorum negotium mirifice evadit negotioſius, quod perpauci, idq; tarde, manus illi ſocient auxiliabundas. Et inſuper hac tempeſtate ſingulariter ſinnt auctiores, & indies gliſcunt indefeſſi veſtri labores, ex præmaturo & vix unquã ſatis deflendo obitu Clariſſimi Præfecti CULENI, qui veſtri celeberrimi Senatus pars magna perſpicaciſſimæ ſcientiæ & conſummatiſſimæ prudentiæ vir, in omni perplexo negotio expediendo, & difficili nodo enodando ſolertiſſimus, civium rixas & litigantium querelas miranda ingenii prolepſi anticipabat: ſed mihi tempero; nam etſi (omiſſis omnibus illi cum aliis communibus,) ea ſolum recitarem, quæ ita ejus, vt non fuere alterius, atrociſſimum civitati huic inflictum vulnus refricarem, & abſque dubio gemebunda omnium viſcera ex illius recenti memoria recentibus planctuum ictibus verberarem. Sed quamvis ſint indubio tum publici tum privati muneris. D. V. munia negotioſiſſima, & quodammodo ex tranſverſo ſpiſſiſſime intercurrentia, fideuter horulam ſaltem ab hiſce cunctis ſubſtractam mihi polliceor: in qua profata hæc Philoſophica luſtrabitis: quod vero ſub auſpicatiſſima veſtra tutelâ iſta publicam anhelent lucem, ratio unice multiplex, & numeroſiſſime una, eſt ipſa ratio, quam funditus ſubverterem, ſi ſacra Philoſophiæ anathemata rudi & ruſtico muro appenderem, ſi ad eorum perfugium eligerem alios, quam vos, in quorum ſinu præſidioque latere ſecure, lucere ſplendide, pugnare ſtrenue, quieſcere cum dignitate poſſunt. Me non jubente ultro in manus veſtras involarent, in quibus velut ſuo in ſolo, ſua in arce, ſuis in rupibus acquieſcunt. Immarceſſibilis Philoſophiæ palma quovis pondere preſſa, per vos ſurſum victores attollit ramos: nuſquam jacet ea, ubi florenti loco ſtatis vos; nunquam periclitatur ubi auxilia,

nunquam

ſai. 8. v. 17.

Rom. 2. v. 5.

nunquam vacillat ubi conſilium porrigitis: ſemper vobis arbitris, victoria, vobis authoribus, fraudis, vobis defenſoribus, periculi eſt ſecura: in vobis ſuum auguſtale ſolidaſſe videtur: publice, omnino publice igitur intereſt, veſtram miram Philomathiam cujus teſtatiſſimo & quodam tenerrimo complexu & eruditos, & eruditionem fovetis, ab oblivionis injuria aſſerere. & licet hujus flagrantiſſimi affectus hodie ſupereſſent indicia nulla, (qua revera apud vos ad uſque miraculum quadantenus & Hyperbolen ſunt maxima omnia) ferarum tamen immanitatem univerſi in alma hac Academia *foti, ſupergredi viderentur, ſi iis beneficiorum cumulatiſſimorum, quibus olim à perhonorifico* Senatu ABREDONENSI *provocati, reſidua ſaltem non eſſet memoria, horum præteritorum præſens vita, & ferax Theſaurium. Poſtquam enim à Celſiſſimo & perilluſtri Heroe, comite* Mareſchallo, *nunquam & nuſquam non celebranda Megaloprepeia fundata eſt inclyta hac* Academia: *quam illi celeres celebreſque auctus à laudatiſſima & florentiſſima hujus Civitatis jugi munificentia profluxere, & certantia cujuſvis Gymnaſii* Scoticani *faſtigiis decorat quæ ſi ſingulatim cõmemorare inſtituerem, librum non epiſtolium expolirem. Quidquod mihi mirifice ſemper placuit iſta ſententia & ſi qua unquam in alia, in hac maxime permaneo, qua non ſolũ ii atro ingratitudinis ſtigmate ſiderantur, qui beneficiis collatis gratiã referre ſtudent nullam, ſed omnes omnino, qui, quibus in viris virtutis exſuperantiam animadvertunt, non eos omni obſervantiâ colere, modis omnibus ornare, omni denique prædicationis genere celeberrimos reddere contendunt: par culpa adulatorum, & eorũ qui perſpectam virtutis præſantiã ſilentio veſtiunt & occecant: & cum virtus omnis laudabiles & peramabiles ſnos faciat hoſpites, tum ea potiſſimum, quæ potiſſimum patet, projectaque eſt, totamque ſe ad aliena cõmoda porrigit; quo in genere juſtitiæ ſummopere, liberalitatiſque ac munificentiæ ne ſemel ſuſpecta eſt eminentia: quæ vos cum ita ſemper venuſtarent, ut omnem gratiam atque authoritatem veſtram propenſiſſime continuo contuleritis, ad juvandos eos, quibus in ipſis cauſa eſſet aliqua, cur juvari deberent: nullatenus mirum, ſi ita vos, literati omnes certatim obſervent, & admirentur ut veſtra in laude propriam quandam ipſi gloriam quærere videantur: vivit & ſpirat juſtitia veſtris in moribus, ſplendet in fortuna, omnem ſuum nitorem in pectus veſtrum conjecit, ſedet Tribunali; jura Civium tanta opinione fidei ore veſtro dijudicat; ut qui*

etiam

etiã à vobis improbantur, non Iudicem, ſed cauſam exiſtiment ſibi defuiſſe. Poſt velum abſque velo, ex auditis, ac ſi ſine viſu, aquiſſimam perſpicacis ſcientiæ fertis ſententiam: nullum cognationis pondus veſtræ bilancis turbavit unquam, turbat (& ſi fauſto augurio uti fas ſit,) turbabit æquilibrium. Hoc adeo encomium ſi quis immodicum putet publicũ de vobis famæ judicium neſcit: ſi tenue ac jejunum, veſtrũ de juſtitiæ dignitate ſenſũ ignorat: nam quos juſtitia cõmendat, & in vindicandis ſceleribus fortes, & in componendis litibus ſapientes, & in ſublevandis miſeriis clementes, atque humanos eſſe neceſſum eſt. Ubi juſtitia regnat, cætera virtutes velut honorario famulatu ſubſerviunt. Univerſa univerſæ præſtantiæ familia illius fidiſſimum eſt ſatellitium: illius etiã ſubſidiis ipſiſſima naturæ Reſpublica ſtat illibata: nec mirum, cum nec Panomphæus *Ethnicorũ deus abſque adjunctâ* Themide *gladio armata, lanceque inſtructâ, humana negotia adminiſtrare quivit, juxta Philoſophiæ & poeſeos parentem* Homerum*: unde gens Indorum, qui Pedalii vocantur, nihil à diis in ſacrificiis quã juſtitiam poſcebant, qua una impetratâ, omnia ſe adeptos arbitrabantur; atque hæc veſtra genuina laus eſt, quod cũ virtutes omnes in vobis ſint planè ſingulares, cõmunes vos faciant omnibus, omniũ utilitatibus addicant, quanquã neſcio quomodo id evenit; ut cum vos velitis eſſe omnium, viciſſim ſe veſtros eſſe omnes glorientur: cum quicquid illuſtre in aliis copia largiſſima diſperſit natura, in vobis amiciſſimo fœdere copulavit. Felix Civitas cui vos imperatis! feliciſſimus populus, qui ſuas integras leges legit, integerrimo totius vitæ veſtræ decurſui illiuſque exercitiis tanquã propriis, vivis, & ſpirantibus tholis annexas! At talis proſapiæ & ordinis ſunt veſtræ elogia, quæ omnem augendi ſpem magnitudine ſuſtulerunt ſuâ: grævem itaque minuendi metum neceſſarie incutiunt: propterea non excurram, ſed conſultiſſime hic* Apellem *vel* Polycletum *imitabor, qui tanquã inchoatâ ſemper arte & imperfectâ manum trahebant è tabula, ut contra judiciorum varietates ſupereſſet opifici regreſſus ad veniam, velut emendaturo, quicquid deſideraretur. Neque ſilentii involucrũ multis inductum oblivionis inducit periculum: manent enim cordatis cordibus exarata, quæ certiores ſunt paginæ. A veſtris pariter veſtrũm honorum refugis geniis dilatandi ſufflamen experior; ſed vos refugos dignitas apprehendet: cum ipſa hæc titillantis gloriæ deſpicientia veriſſima ſolidiſſimaq; gloria ſupremus ſit apex, vertex, &*

faſtigium

faſtigium. Eſſe tamen in proverbiis aquilas non aſpicere thripas, me nec latet, nec lapit: peccarem quippe immaniter in veſtri favoris infractã & inenarrabilem erga me exundantiam, & ſtupendam erga omnes humanitatem, quæ etiam dando beneficia accipere putatis; ſi ſereniſſimarum frontium, gratiſſimorumque obtutuum, quibus vos Viri Magni hoc exile literarium munuſculum eſtis inſpecturi, & accepturi, vel leviſſima me tangeret ſuſpicionucula: ex Auguſto Cæſare *etenim didici, indecorum valde viris ſummis quidvis, tanquam aſſem elephanto, vel empuſæ, tremebunda offerre manu: quamvis & offerentis & oblati hujus anguſtiæ, auguſtum adeo patrocinium indubitanter erubeſcerent, ac reformidarent, ſi veſtra eximia amplitudo ſemper honorificentiſſime ſubmiſſis ſubmiſſa ſpei meæ anchoram non firmaret. Rex* Artaxerxes *hauſtam à Perſa Sinaita utraque vola aquam, & cum fauſta acclamatione oblatam pergrate amplectebatur: cum ille nihil haberet aliud quod largiretur. Nec munificentius quid apporto ego, quam impexa quædã Philoſophiæ reciſamenta, non ex cura, ſed ex tempore, reſtrictim, & raptiſſime cogitata, Muſæo & Scholæ, non foro & Curiæ deſtinata: idcirco comptulæ & vermiculatæ dictionis, vel teſſellis pluricoloribus variegatæ veneres omnes reſpuentia & abhorrentia; comatus enim omnis ut dicitur eſt cynædus: neque vos ii eſtis, qui colorem & Pompam in hoc officii genere ſitis requiſituri, quod ſpiranti leniter ſimpliciq; reverentia ſincerum ac indelibatum flagrantis amoris dedicat animum: cujus erga Civitatem hanc illuſtrẽ, illiuſq; Patres & Senatores omnes erit hoc perpetuum ἐνέχυρον: quantulus enim ego, quantus, quantuſ-quantus, quantuſper ero, Veſter ero omni obſequio, cultu, honore, votorum ac precum proficuo proventu.*

D. V. Addictiſſimus. & Subjectiſsimus Cliens

H. V. Devotiſsimi Cultores *ALEXAND. QUHYTEUS.*

Alexander Birnæus.	Franciſc. Thomſonus.	Iacobus Sylvius.
Alexander Fraſerius.	Gilbertus Burnettus.	Ioannes Farquhardus.
Andreas Sylvius.	Georgius Quhyteus.	Ioannes Milnæus.
Donal. Mackintoſhi⁹.	Iacobus Cuminius	Ioannes Irvinus
Franciſcus Gordonus,	Iacobus Gregorius,	Robertus Douglaſsius.

THESES LOGICÆ.

OPiniosiſſimorum quorundam vitilitigatorum prolixâ contentionis intertrigine intertrimentum, idq; viſceratim, paſſa eſt Logica clamoſiſſimum: ſit licet indubio ſcientia proficua, eaque practica, rigido rigidæ neceſſitatis jure, ad alias ſcientias indipiſcendas requiſita; intemeratis utut hiſce veritatibus contradicentes falſitates, contra quoſvis Celænæo diſputandi æſtu percitos, ſuſtinere non detrectabimus.

2. Delphinum caudâ ligaret, qui de Logicæ objecto diſſecta placita inter ſe necteret: non mirũ in pervaſto adeo campo tam late palabundos invenire: attingit enim Logica omnes mentis egreſſus, circa omne ens & non ens, & ſi quid ultra, nec inter hæc univerſa reperit, quod ictu ſpecificante tangit: ſit tamen id rectitudo intellectus energiis impreſſa. Attributionis objectum eſt quilibet, vel nullus ex ſciendi modis. Datur Ens quod ſcite definitur per contradictoria. Nævis ſcatet iſta trita hominis definitio, quod ſit Animal rationale: ſit tamen optima, (quod volumus) hæc prædicatio, Homo eſt animal rationale, non erit definitionis de definito.

3. Poſſibile ut impoſſibilitabile, Impoſſibile ut poſſibilitabile, exinde Catholicam Chymærarum licet exiguiſſimam fæturam ſoli ſubtili intellectus enixui debemus. A capaciſſimo realium ambitu rationis-ratiocinatæ, tum rationis-ratiocinantis diſtinctio injurie exulat.

4. Secundum *Franc. bonæ ſpei.* omnia, in omnipatenti univerſo, in male meritarum negationum clade ſuæ diſtinctionis interitum, & æternam confuſionem lamentarentur: credat Iudæus apella: non nos. *Compton.* & *Franc. bon. ſp.* pro realis, & modalis, diſtinctionis prærogativâ, contraverſum luctantibus, dicam grandem impingi-

mus, impegit quippe hac in re uterque, ſibi, & alteri, & veritati philoſophicæ colaphum.

5. Ni fellis magis, quam rationis in nos effundendum amarorem vereremur, operoſiſſimam totius naturæ univerſalis compagem luxaremus, ſed conſuetudini litantes univerſale propugnabim⁹, Sitne ens, an nihil, an inter hæc merum, ſed mirum medium, ſitne naſus cereus, per actum diſjunctive, copulative, vel præciſe confuſum, per præciſionem tantum formalem, an per ulteriorem notitiam comparativã, per ſolum intellectum, an etiam voluntatem, & ſenſus ad ſuam formam flectendus, noſtra (in hiſce) lex, erit opponentis arbitrium. Et oculis & intellectu utimur, nec magis tamen *Platon.* idæas, quam olim *Diogen.* cynicus cernere valemus.

6. Prædicabilia ſunt duo, vel quatuor, quinque, vel bis quinque, & ſi quis operationum Arithmeticarum pruritu laboret, ex datis numerum numeroſiorem dividat, & ſic multiplicet, tandem fatigatio fatuitati poſitura eſt obicem: nam re vera ſunt quinque: prædictos tamen numeros omnes defendimus, attingit cujuſvis univerſalis definitio primam intentionẽ objectivam intentioni formali univerſalificanti ſubſtratam.

7. Omne univerſale ut æquale de æquali prædicatur: Prædicabilium igitur in prædicatione diſtinctio nulla eſt. Abſtracta tantũ ſunt univerſalia, nullum tamen abſtractum prædicatur: retinet vel non retinet in actuali prædicatione univerſale ſuam univerſalitatem. Abſtrahi poteſt conceptus communis ab omnibus individuis qua talibus. Nec ſuperiora qua talia de inferioribus, nec inferiora de ſuperioribus prædicari poſſunt. Species ſubjicibilis qua talis eſt univerſalis. Genus prout eſt adæquatum definitum in definitione generis ſalvari poterit in unica ſpecie; aliis omnibus impoſſibilibus. Individuum vagum eſt proprie dictum individuum, non vero univerſale. Dantur differentiæ & ſpecies communes atomæ.

8. Si ſtatus aliquis infra nihil prolixiſſimè ſubſideret: ad iſtum reſpectu celſiſſimi ens creatum omne deturbaremus. camura tamen inde deduceretur ſequela, glorioſiſſimum DEUM à prædicamenti amplexu arcendum: qui in ſubſtantiæ prædicamento directé eſt collocandus: Ipſiſſimoque ab infinito, & finito, ſubſtantia & accidente abſtrahenda

ſtrahenda eſt una ratio communis, eaque univoca: Aculeos ſine vulnere emittunt, aliter ſentientes. Litigia omnia de prædicamentorum numero oppoſito in appoſito gravamus. Abſtracta ratio ab accidentibus vulgo enumeratis tam longe ab univocatione recedit, ut nec vere nec fere ſit analogica.

9. Levia non ſunt diſſidia, quæ de relationibus, reculis leviculis, inter ſumma indies gliſcunt ingenia: nobis rationis facula videtur fulgida, qua ex æquo dehiſcunt tenebræ, diſtinctionem, & indiſtinctionem relationis à fundamento, termino & ratione fundandi obſcurantes. Relatio realis prædicamentalis termini exiſtentiam exigit, cum *Arriag. Ovied.* contra *Gregor. Bach. Bon. ſp.* &c. Relationes prædicamentales ad abſolutum terminantur: contra *Cajet. Medin.* Filium eâdem numero relatione, utrumque parentem reſpicere, eſt probabile. Iſta veritas, quod post reſurrectionem, homines erunt Patres & filii; deſerenda non eſt: Licet eandem præterpropter tueantur *Marialatra.* Datur conceptus unus omnibus relationibus communis.

10. Signum quodcunque reſpectum involvit geminum, ex quo compoſiti per accidens fabrica non exſurgit. In ſignis quæ ſunt cauſæ & effectus, ſigni & cauſæ relatio non eſt eadem. Quodvis formale; at inſtrumentale, naturale, increatum ſignum ad creaturas poſſibiles cognoſcendas non reſpuit intellectus divinus. Signi eſſentiæ non cõtradicit illius cum ſignato identitas. Voces vitam intelligenti debent: gratis tamen aſſerit *P. Hurtad.* loqui & intelligi eſſe correlativa. Verba hæbraica à quovis iſtius linguæ imperitiſſimo prolata eſſent ſignificativa, renitente *Arriag.* Voces res ſolas immediate ut ſigna ad placitum, conceptus ut ſigna naturalia expoliunt. Idem de characteribus ordinariis, & Hieroglyphicis cenſendum. Numeros Arithmeticos terminorum ſyncategorematicorum choragio adjicimus. Num voces audienti quam primo ſignificationem imponenti aliquid perfectius elucidare valeant? quod libet.

11. Actibus variis ab apprehenſione, judicio, & diſcurſu diſtinctis potitur fœcundus intellectus. In apprehenſionibus, definitiones, propoſitiones, imo diſcurſus inveniri, nec ratio, nec experientia prohibet. Diviſio in partes actuales non eſt ſciendi modus à definitione diverſus. judicium ex ſubjecti, copulæ, & prædicati apprehenſionibus non

conflatur: ſed qualitas eſt formaliter ſimplex. Propoſitio vocalis etiam ab intellectus actu avulſa vere eſt propoſitio.

12. Plurimi nuſquam magis enormes, quam ipſius regulæ naturâ ſeu veritatis eſſentiam ad perpendiculum libellamque revocantes, *Durand. Vaſq.* Idolum ab actu & objecto ponunt effluum. Prædicamentalem actus ad objectum relationem eſſe ſtatuunt *Fravc. bon. ſpei.* &c. actui identificat *Hurtad.* emerita volumus hæc placita: & cum *Thom. Suar. Compton.* negotii nodum acuratius expedientibus dicimus, veritatem eſſe actum objectum prout enuntiatur, connotantem. Actus ſemel verus in falſum nunquam tranſibit, etiam omnibus *Suar. Rub. Bon. ſp.* viribus impellentibus. Idem actus ſimul poterit eſſe verus & falſus. Nullus actus eſt aut eſſe poteſt altero verior aut falſior.

13. Niſu infando, determinatam à propoſitionibus de futuris contingentibus veritatem auferre ſatagit *Ariſtot.* cujus veſtigia premens, prudentiæ gnarus *Cicer.* hic ad delirii uſq; infamiam imprudenter arguit: in ſuccenturiis eſt pariter *Socinus* & ut ſuum Ethnico-pelagianiſmum muniat, Dei futurorum contingentium ſcientiam expugnare molitur: à quo Socino-ethniciſmo non longe abhorrent nonnulli *Remonſtrantes*, ſed divinarum prædictionum irrefragabili authoritate anguntur, uruntur, excruciantur. Poteſt quis vera dicere & interim mentiri: & falſa dicere & non mentiri. Propoſitionis diviſio in affirmativam & negativam eſt generis in ſpecies.

14. Atticus ſyllogiſmorum inquilinus eſſet concluſio, ſi poſtquam ipſa à præmiſſis illata earum in ſyllogiſmi ſtructura ſuffragiũ pelleret, Carpatheus leporem, ut eſt in diverbio. Superflua iſta de conſequentiæ bonitate reflexa cognitio, à quibuſdam ad concluſionem legitime inferendam requiſita, eſt averruncanda. concluſionis aſſenſus præmiſſarum attingit objectum. non efficienter; ut ſtatuunt *Vaſq. Rubi* ſed formaliter, ut *Val. Hurt.* &c. concurrunt præmiſſæ formales ad inferendam concluſionem. Aſſenſus præmiſſis exhibitus intellectui circa concluſionem, indifferentiam adimit; ſepoſitis impedimentis, intellectꝰ nixu ſimultaneo præmiſſas & concluſionem proſeminat. Syllogiſmus eſt optimus, in quo, terminus medius eſt negativus, & in talibus concluſio ſubinde eſt affirmativa, ſubinde negativa.

15. Sceptici, Pyrrhonii, Academici, & ejuſmodi furfures literarii, qui

qui in omni cribratione ſecreti a lecto polline, operibus multis, ad tineas blattaſque jam olim fæliciſſime damnatis, omnia demonſtrationis & ſcientiæ fundamenta eruderare contenderunt; ſed irrito conatu: vigent enim demonſtratiõnes & ſcientiæ, licet minime apud eos, qui in qualibet velitatione philoſophicâ nihil præter meras ἀποδείξεις crepant. Demonſtratio propter quid, & quia, ſpecie diſtinguuntur Cauſa virtualis ſufficiens eſt ad demonſtrationem, cum *Cajet. Sot. Tolet. Fonſec.* contra *Smig.* &c. Veritas non eſt perfectio ſcientiæ eſſentialis.

16. Inſectanter admodum petitionis principii demonſtrationem quia, arguit *Avicen.* inſigniter tamen demonſtratio talis (talionis lege) illius peteret principia. Evidentia conſequentis ad rationem ſcientiæ non requiritur. Dantur habitus ſcientiarum diſtincti à ſpecieb⁹; cum *Suar.* &c. vel non dantur cum *Capreol. Socina. Averr. Arriminen. Ovied.* &c. Principiorum habitus a lumine naturali diſterminamus cum *Ferar. Smig.* contra *Sot. Durand. Cajet. Bann.* totalem ſcientiam non eſſe qualitatem ſimplicem egregie evincunt *Ocam. Greg. Gabr. Tolet. Suar.* adverſus *Thom. Ruvi. Vaſq.* &c. Unamne tantum cum *Pic. Mirand.* dixerimus eſſe ſcientiam totalem? an plures ut volunt communiter? minimo diſcrimine refert. Eſſe practicum & ſpeculativum non ſunt cognitionis differentiæ eſſentiales, cum *Anton. Andr. Lorin.* &c. Ad ſua principia conſequenter ſatis inter practicam & ſpeculativam cognitionem medium interſevit *Smig.*

17. Specioſos licet, non ſpatioſos ſatis demonſtrationi figunt limites, qui ad realia univerſalia & neceſſaria eandem coarctant: de ſingularibus, contingentibus, entibus rationis, entibus per accidens, omnibus demum omnino entibus, dari poſſunt demonſtrationes rigidæ. Eteocleas inter fidem, ſcientiam, & opinionem protelant lites; *Medin. Can. Valen. Turrian. Lori.* eaſdem nos componimus, cum *Bonav. Halen. Henric. Bacon. Tanner. Arriag.* &c. & hiſce omnibus amiciſſimum circa idem objectum in eodem intellectu largimur hoſpitium. Idem de aſſenſu & diſſenſu concludendum. Imo etiam fidem, ſcientiam, opinionem, & errorem in eundem numero actum poſſe coaleſcere defendimus; qui aliter ſentiunt glaream calcant; ſic feſſi recedunt.

THESES MORALES.

ARistoteles cæterique Veteres Philosophi fidei luminè destituti in suis de hominis beatitudine rixis idem facere videntur, quod Græci olim qui (*Stesichoro* teste) pro simulachro *Helenæ* inter se animose congrediebantur, & pugnabant cum veram *Helenam* non nossent: nam operatio animæ secundum virtutem perfectam in vita perfecta vix fælicitatis est umbra refuga. Bonum & finis non reciprocantur: nec bonum aversari nec malum qua tale prosequi potis est appetitus inquinatissimus. Unusquisque in actibus flagitiosissimis in finem tendit simpliciter ultimum. Non posse hominē plures fines ultimos simul expresse insequi invicte probat *Franc. Le-Rees*. Dum minus bonum eligit voluntas, libertatis protrudit specimen.

2. Objectiva hominis beatitudo est solus gloriosissimus ille unissimus triunus. Formalis sola eius visio; cui sunt plurima ἄῤῥητα nexu inciduo juncta. Hominem ablato corporis impedimento naturaliter videre Deum strenuè nugatur & fallitur *Durand*. Num vero dari possit creatura? cui Dei visio sit connaturalis? pro libito flectat opponens ad veritatis cynosuram. Tali creatura supposita, non esset impeccabilis; licet ejusmodi possibilis sit. Visionem Dei appetitu elicito, non innato desiderare quimus. Intellectui ad visionem concursus immediatus non est denegandus. Iniquos nimium potentiæ potentissimæ terminos ponunt *Thomist*. dum animam absque gloriæ lumine ad Deum videndum negant elevabilem. Deum à creatura comprehendi repugnat simplicissime. tenetur Deus, cujus intellectus est perfectissimus, & infinite intellectivus, cognoscere objectum omni modo perfectissimo: non illud amare omni amore perfectissimo. Datur in Deo amor strictus in suam tendens naturam, & omnes illius intrinsecas perfectiones cum *Didac. Ruiz. Alarc. Gonzal.* contra *Heric. Fassol. Albiz. Aureol.*

3. Adamanteis & ferreis fati legibus nullam libertatis humanæ scintillulam

ſcintillulam non extinxere *Stoici*. Idem viratio objectorum illectu præſtitere *Cyrenaici*, pro libertate ad actus naturales dimicamus nos: qui vero vel minimum ad actus ſalutares & Deo gratos lapſi hominis arbitrio deferunt, Deo detrahunt: ut fideliter *Bradwardin.* cui depravatæ voluntati timemus nos, cum *Auguſtin.* animarum noſtrarum ſalutem vel ex parte committere: ipſius quoque intellectus regeneratio dicit neceſſario novum lumen intus impreſſum, quo informatus reddatur idoneus ad ſpiritualia ſpiritualiter dijudicanda: nec ſufficit ſola extrinſeca veritatis ex verbo Dei propoſitio, & perſuaſio. contra *Pelagi. Epiſcopi. Arnold. Corvin.* Tract contra *Tilen.* Mendoſe admodum libertatis ſedem eſſe intellectum illiuſque exercitium judicium practice practicum ſtatuit *Paludan.*

4. Ex radicatione in eadem anima & potentiarum ſympathia naſcitur, ut ad nutum voluntatis prodeat actus potentiæ ſubditæ, abſque influxu imperantis medio in imperatum. Cum *Valent.* q. 4. p. 1. *Monteſin.* diſp. 13. ſect. 4. *Martinez.* q. 9. art. 1. Dub. 3. imperium voluntatis in intellectum non eſt deſpoticum ſed politicum. Nulli dantur actus voluntatis qui nec liberi nec neceſſarii. licet actus appetitus ſit adeo vehemens, ut perſeverans judicium ſufficiens ad objectū oppoſitum apprehenſionem contrariam non valeat impedire, non tamen tali caſu voluntatē repugnantem ad actū duntaxat primo primos determinabit appetitus vehementiſſimus. *Damaſc.* lib. 2. Fid. cap. 22. paſſionem rite explicat; quod ſit motus virtutis appetitivæ ſenſibilis ob imaginationem boni vel mali. Earū undenario ſuffragamur numero: ſitis igitur, & fames, nemeſis, & indignatio, zelus & zelotypia, invidia, verecundia, miſericordia, & ſi quæ alia enumerantur, vel paſſiones non ſunt; vel ad undecem revocamus. Iſtas falce ſtoica qui reſciderit, ſtipitem faciet hominem vel quod pejus ἄσαρκον. Nimis oſcitanter tamen in ſtoicorum caſtra tranſit *Tull.* 3. Tuſcul. quæſtion. Paſſiones animi morbos nuncupans, naturali objectorum ordine priores ſunt iraſcibilis, concupiſcibilis, & principaliores proſecutionis quam fugæ paſſiones.

5. Virtutis moralis voce & re crebro uſi ſunt, ſed crebrius abuſi Philoſophi dum in ſterili iſta cortice ſcrutabantur, quod in intima

quæsiviſſent medulla: ſed qualis qualis eſt, ſemper reperitur in rationis medio. Prudentia totalis moraliter completa non exiſtit ſine virtutum moralium pleno conſortio. Virtus heroica juxta mentem *Ariſtot.* ſumpta, poteſt eſſe in aliquo abſque aliarum virtutum comitatu. Virtutes etiam quæ operantem reſpiciunt non ſunt in appetitu ſenſitivo; contra *Thomiſt.* neq, hiſce habitibus in voluntate reſidentibus reſpondent aliæ ejuſdem nominis in appetitu ſenſitivo contra *Gabriel.* Natura eſt propenſior ad virtutem quam ad vitium. Vitia non ſunt parla nec connexa.

6. Terricula caſſa ſunt deterriti, qui, quodvis privilegium voluntatis violandi metu, eandem in actib⁹ tum imperatis tum elicitis poſſe cogi, aſſerere verentur. Violentiam quidem in hiſce pati eſt impoſſibile. Actiones quæ ex metu fiunt, ſunt voluntariæ. Unde paricidii *Alcmeon.* ex timore petitã excuſationem apud *Euripid.* ridiculam jurè cenſuere ipſi Philoſophi Ethnici: creta tamen notanda eſt iſta quorundam lex, quæ irritos reddit matrimonii contractus, qui fiunt ex metu cadente in conſtantem virum. Unicus actus eſſe poterit expreſſa finis & mediorum volitio, non obſtante cauſalitate inter haſce volitiones à nonnullis aſſignata. Impoſſibilis qua talis poteſt eſſe velleitas interim non intentio efficax.

7. Humani actus à morum regula, cui conſoni vel diſſoni, moralitatem hauriunt. quænam tamen ſit iſta regula diſſidium inter Orthodoxos eſt vexatiſsimum: pro liberrimo Dei beneplacito ſtant *Tniff.* & *Retorſart.* enthei religionis reformatæ athletæ, ſequuti *Cyprian. Auguſtin. Athanaſ. Calvin. Zanch. Muſcul.* &c. pro natura rationali militant, *Pareus, Rivet. Maccov. Alting. Wendelin.* &c. Sunt qui, & in medio relinquere videntur *Tilen. Melant. Pe Zel.* non ſumus neſcii, quicquid elegerimus, rationum pietate juxta & robore mixtiſsimis ponderibus premi: idcirco nodum digniſsimum cujuſvis opponentis digno cuneo ſubmittimus: ſic enim nobis ex argumentorum undiq; confligentium attritu, lucis ſtricturas & verbera quædam nobis pollicemur. Minimi peccati natura eſt mortifera, & à ſolo Deo remitti poterit: quod juxta & alias veritates inter Pontificios & nos controverſas ſuccincte & nervoſiſime ex ſcripturarũ & antiquitatis junctiſ-

ſimis

simis suffragiis, pro more suo evicit noster *GUL. GUILD.* in compendio Controvers. quicquid oblatret invidia, quæ velut ignis alta petit. CHRISTUS naturam humanam absq; peccato & impeccabilem assumere debuit. cum *Lomb. Thom.* ad 3. dist. 12. *Capreol. Becan.* in Theol. Schol. part. 3. Tract. 1. cap. 12. quæst. 3. & omnibus reformatis contra *Scot. Durand. Remonstrant.* &c. Omnes infantes fœderati in infantia morientes habendi electi. cum *Synod. Dordrac.* cap. 1. art. 17. Nulli electi irregeniti habere possunt vel motus fidei ejaculatorios. gratia refrænans tum naturalis tum supernaturalis in Electis specialis est, & distincta ab ea qua coercentur reprobi. An vero hæc distinctio in Electis fœderatis & non fœderatis obtineat; malumus in præsentiarum ὑπέχειν cum clarissimo *Voet.*

8. Ad universos Adæ posteros peccati originalis reatum dimanasse contra *Pelag.* asserimus: fœde nihilominus hallucinatur, *Matth. Illiric.* qui substantialem diaboli imaginem istud peccatum esse statuit: merito pariter vapulat *Origen.* quod illud ab actuali ante corporis animæque conjunctionem perpetrato profluere voluit: ultra justitiæ originalis carentiam, positivam dicit qualitatem, actualis peccati fomitem: non solum juxta Orthodoxos, sed etiam *Gregor. Ariminens.* in 2. dist. 30. & 31. pro hoc adducens *Holcbot. Gabriel. Enriq. Altisiodor. Almain. Naclan. Magist. Alens. Ocham.* Num peccatum originis sit majus quovis actuali? An si aliquis communi lege non descenderet ab *Adamo* originale contraheret? An *Eva* duntaxat, *Adamo* non peccante, Filii labe inquinarentur? An ex eo præcise quod *Adamus* peccaret, *Eva* pollueretur? cum vaga per innumeras paginas de his fluctuet disputatio, curiosus disputator curiosas hasce quæstiunculas pro libito exagitet.

9. Actus voluntatis ut imperatus, potest transire de bono in malũ, de malo in bonum, de malo in non malum, de bono in non bonum. Unus idemq; actus potest esse simul bonus & malus moraliter. Dantur actus in specie indifferentes, non in individuo: licet oppositum tueri sit facillimum. Peccatum nec antecedenter nec in eodem instanti, in quo committitur, remitti potest. contra *Ioan. de Lug.* disp. 7. de pœn. & sect. 8. n. 12. Vitio inest malitia intrinseca. cont. *Scot.* pec-

cata virtutibus infusis etiam naturæ adversantur. cont. *Medin.* Multa sunt vitia non solum contra rationalem, sed & sensitivam naturam. Actus boni bonitate, mali malitia, habitus superant. Qui operationē duplici præcepto vetitam, duplex motivum respiciente elicit duplici peccato specie distincto peccat. *Armenorum & Albanens.* psephismate peccata nostra dæmonis tantum, & non commaculatæ nostræ voluntatis sunt germina, ah miseros psephopectas. Sanctissimum Numen ex illius in omnem omnino actum simultaneo & prædeterminativo influxu, societate sceleris implicare vacerra solum furibunda sequela deduceret. Pontificii ex Orthodoxorū scriptis Deum peccati authorem esse eruere contendentes, crimen falsi multifariam committunt.

10. Conscientia proprie non obligat: facere attamen contra eam invincibiliter errantem intrinsece est malum. Si homo conscientiam vincibiliter errantem non deposuerit, sive ei obediat, sive non peccabit. Conscientia potest esse certa licet ex nullo actu certo certitudinē trahat. Ignorantia vincibilis peccati legitimus nunquam erit prætextus: imo frequenter specialem inducit reatum. Potest esse ignorantia invincibilis tum facti tum juris humani: contra *Wiliel. Parisien.* Tract. 1. de leg. cap. 21. juris pariter naturalis, non tamen quoad omnia: sic juris divini inter infideles; ita *Augustin.* lib. 7. de lib. arb. cap. 22. Imprudenter in *Almam* insurgit *Vasq.* disp. 117. n. 4. quod quandam ignorantiam etiam antecedentem ponat. Qui invincibiliter judicaret actum internum malum non esse, cognoscendo actum externum esse malum, peccaret eliciendo actum internum ex se efficacem hic & nunc cum effectu non conjunctum. ita *Sanch.* l. 4. sum. cap. 11. n. 11. contra *Granad.* con. 6. tra. 5. d. 3. sect. 3. Omnes satanæ rimantur profunditates Iesuitæ, & ut fatiscenti bestiæ throno ferant suppetias, omnia expediunt stratagemata; inter quæ est *Priscillianist.* dogma, viz. *Iura, perjura, secretum prodere noli.* Quo incrustato delphinū natare, hoc est suos cōplices æquivocationes, & mentales restrictiones docent: sed horum omnium effugia mascule enervavit, in Eruditiss. sua Dissert. Theol. pro verac. *Guliel. Douglas:* Lupanaria semper & ubiqúe damnanda.

11. Datur

11. Datur potestas humana legislativa, ex natura rei non magis est in uno quam in altero, nec proprie pendet à Deo tanquam legislatore: ad eam nulla est necessaria specialis Dei concessio: quod sit hæc, non illa, duntaxat est ex hominū arbitrio: imo omnis potestas proxima cōdendi leges (nisi quis à Deo divinitus in regem aut legislatorem eligatur) provenit ex liberrimo consensu convenientium in unam rempublicam. Nec Papa, nec Imperator Romanus habet in orbem jurisdictionem ad ferendas pro ea leges. Si Princeps justitia universali debeat imbui, etiam legibus subjici nervose evincit. *Kekerm. System. Polit.* lib. 1. cap. 3. ratiocinatis à *Platone, Aristot.* &c. Et Imperator. *Theodos. Valentin.* testimoniis confirmatis contra *Jurisp. Ulp. Plin.* in Panegyr. ad *Trajan.* potestas legislativa potest esse in fœmina. SPARTANORUM, VENET. GERMAN. legibus cum *Tolosan. Bodin.* &c. de arcendo peregrino à magistratu subscribimus; ni adeo noverca evaserit patria, ut dignum gubernaculis propriis nequeat producere. Nulla jurisdictio civilis valide poterit extendi ad materiam quantumvis utilem quæ sit Dei offensa, contra *Machiavel.* & atheo-politicos. Ad alia, tam civilia, quam naturæ præcepta, se extendere valet. Actus interni ad summum erunt materia indirecta legis humanæ. Crimen ambitus est reipublicæ pernitiosissimū juxta *Plat. Justinian. Modestin.* &c.

12. Nec intellectus actui, nec signis externis ullis, sed soli volitioni obligandi, rationem legis deferimus: de cujus objecto licet recentiores juristæ non sopiendas excitent lites, fidenter tamen actionem exteriorem præceptam huic volitioni terminandæ objicimus: communitatem illiusque commodum respicere debet lex, & à publica prodire authoritate. Omnes justi & injusti sunt legibus subditi. Ecclesiasticos obligant leges civiles etiam qua tales & non qua Canonicæ, juxta *Dec. Victor.* &c. Dictamen superioris imo supremi legislatoris sine interventu volitionis non obligat. Vix sanum Iesuitæ *Suar.* videtur fuisse sinciput; dum solius & omnis legis doceret esse vim obligativam: nam contradictoria sunt. Non solum rei usus nimius, sed usus qua usus potest esse illicitus, etiamsi in istam rem obtineat quis jus perfectissimum. Duorum in eandem rem potest esse dominium in solidum.

13. Insulsè nugantur multi de jure naturali hominibus & bestiis communi; jus gentium solum ad hominem restringentes, sibi ipsis & rationi adversantur. Ius naturæ ut à gentium jure secernitur non importat notitiam ex terminis, nec obligationem nulla facta suppositiõe societatis humanæ, imprudens admodum est *Suar.* licet *Bellarm. Covarru. Albert. Pinell.* munitus suffragiis, à civili jure, gentium jus disterminans, per majorem & minorem respectu loci limitationem. Ius gentium est jus positivum quod usu exigente & humanis necessitatibus, gentes sibi constituerunt. ita *Justinian.* Statuta summi Principis vel alterius qùi superiorem non recognoscit juris civilis sunt, cætera juris prætorii. Inscite *Pithagorei* justitiam cum *Talione* confundebant. Legis vulgò naturalis nulla potest esse mutatio, nec dispensatio, contra *Sanchez.* lib. 8. de Matri. d. 6. n. 5. nec ulla proprie dicta epieikeia: contra *Cajet. Navar.* &c. Nulla quippe condescendentia in ea locum obtinet. Papa non potest dispensare in iis quæ sunt juris divini: etiam articulis fidei exceptis, contra *Panorm. Suar.* &c. Nulla lex prohibens aut præcipiens cadit supra præteritum. Lex irritans ad rem valide factam pro præterito potest extendi cassando pro futuro. Materia legis humanæ aliquando potest esse ea, cui, est grave periculum annexum. Omnis lex irritans non est pœnalis. Lex irritans fundata in præsumptione sæpe sortitur effectum, etiam præsumptione non subsistente, contra *Gom. Suar.* &c. rei propriæ furtum fieri potest.

14. In justitia distributiva geometrica valet proportio; qua personæ respiciuntur: se tamen propriis manibus dilaniaret, si προσωπολημψιαν admitteret. Æquum justitiæ commutativæ dictamen in *L. Mut. Schæ.* teste *Rutil.* viguit, quod ab imperito rem minoris quã valeret emere non permittebat. cujus καταξθωμα pariter evertitur, quando quis rem vendit pluris quã valet. Omnis lex qua talis odiosa: tamen multæ sunt favorabiles. Lex potest obligare ad subeundã pœnam etiam acerbam, ante judicis sententiam, contra *Sal. Suar.* ad legis civilis valorem non requiritur acceptatio populi, cum *Zabarell. Turrecrem.* contra *Dried. Armill. Angel.* &c. Nec absolute approbandæ nec improbandæ in politia torturæ, cum *Imp. Sever. Adrian.*

lib. 1.

Lib. 1. §. 17. digeſt. de quæſt. contra *Zepper.* lib. 3. expli. leg. *Moſai.* cap. 10. Poteſt advocatus cauſæ minus probabili patrocinari: tenetur interim clientem de jure ſuo certiorem facere, ita *Leſſ.* lib. 2. de *juſt.* cap. 31. *Dub.* 9. *Azor.* Tom. 1. lib. 2. cap. 17. *quæſt.* ult. *Turrian.* &c. Quando probat illicas juris æque utrique parti favet, poteſt judex cui maluerit rem addicere: ſatius tamen litigantes ad tranſactionem cogeret, cum *Bann. Villal. Laym.* Num omnes contumeliæ in eundem hominem ſunt ejuſdem ſpeciei? Prob.. eſto.

15. Tam infanda paricidalia, ſeditioſa, cum omni humanitate, ſocietate humana & civili honeſtate pugnantia dogmata retinet hodie ſedes Romana: ut cum politiis reformatis ſit incompatibilis. Uſuræ mordentes non poſſunt à magiſtratu ſic determinari; ut licet in ſoli, ſic & in poli foro ſint licitæ. Præſtat rempublicam ab optimo viro regi, quam ab optimis legibus. Duella poſſunt virtutis ſingularem actum continere: prout vero vulgo fiunt, prorſus ſunt improbanda. Nemo damnandus ob culpam dubiam: & dum jura ſunt obſcura, favendum reo: igitur filius habendus pro legitimo, quamdiu dubium ſupereſt. Conſcientiam deponendi dubiã ſufficiens eſt poſſeſſionis titulus; ſi bonæ fidei fuerit poſſeſſor. Contractus eſt validus etiamſi adſit error, qui cauſam contractui dederit; modo non ſit circa rei ſubſtantiam, ſecus vero, ſi circa ſubſtantiam, vel ſubſtantiale motivum verſetur ignorantia. Ita *Azor.* lib. 1. cap. 18. quæſt. 5. *Sal.* Tract. 3. diſp. 4. ſect. 1. n. 4. Pura neſcientia cujuſvis circumſtantiæ rei promiſſæ intrinſecæ quantumvis notabilis non reddit votum irritũ, cum *Sanch. Baldell.*

16. Qui magiſtratus mandatum in cæde propriâ ob flagitium patratum exſequeretur, (quod ſub *Neron. Domit. Tiber.* uſitatiſſimum) naturæ decretum immaniter violaret. contra *Senec. Lipſ.* ad inducendam obligationem requiritur legis promulgatio, quæ per verba immediate circa materiam verſantia eſt ſufficiens; licet nihil reflexe de obligatione ſignificent. Princeps ab immemoriali habens talem conſuetudinem etiamſi inferior, poteſt licite tributa imponere. contra *Caſtr. Sal. Suar.* Ipſa lex abrogans futuram conſuetudinem poteſt per conſuetudinem abrogari. Conſuetudo legis abrogativa debet ad cõ-

munitatem ſpectare. Ea aliquando ab actibus bonis aliquando à malis inchoatur. Effectum ſortiri poteſt privilegium priuſquam privilegiato innoteſcat. Confirmatio ex certa ſcientia revalidat privilegia jam revocata. Iuramentum vi extortum obligat. ni monopolia inſtituenda mercatorũ arbitrio annona & pretia non ſunt permittenda. Periclitanti patriæ, quam patri prius ſuccurrendum. Ardentius à parentibus deſcendit, quam à liberis aſcendit amor; Cauſam hujus ſatis idoneam aſſignavit *Ariſtot.* φιλαυτίαν. Rectior *Arcyt.* affirm. quam *Ariſtot.* Neg. difficilius in proſperis quam adverſis ſervare modum. quod agricultura ſit maximè ſecundum naturam, illiuſq; reditus innocentiſsimi cum *Ariſtot. Collumel. Veget. Virgil.* inter omnes acquiſitiones illi primas deferimus. *Eraſm. Roter. Appolon.* mercaturæ cenſuras proſcribimus. Poſſeſsio legitima acquiri poteſt per cambium: cum *Matter. Javel.* &c. non vero per illud uſitatum in Romana curiâ: referente D. *Scot.* q. 10. Art. 2. τὰ χρήματα ſunt adæquatum liberalitatis objectum; inter ſolos Chriſtianos perfecta contrahitur amicitia.

17. Synagogæ, & conventus publici, & in hiſce ſuæ religionis exercitia Iudæis non ſunt indulgenda; contra *Becan. Manual.* l. 5. cap. 17. *Sext. Medic.* lib. 1. de fæn. Iud. cap. 3. Neque extra ſynagogas obſervatio ceremoniarum, quæ ſit Chriſtianis ſcandalo. ut feſti Tabernac. oblat. galli in feſt. expiationis, circumciſionis, &c. Neque idcirco Iudæi tervituti ſubjiciendi contra *Baldvin. Helvic.* pro Iudæo vel Mahumedano, contra Chriſtianum ſunt inteſtabiles. Tanta ſolũmodo cum eis familiaritas eſt concedenda, quæ eos in perfidia non confirmet, & contra fidem Chriſti ſuperbire faciat, nec Chriſtianos in periculum ſeditionis conjiciat. Liberorum Iudæorum invitis parentibus baptiſmus eſt mera ἐθελοθρήσκια & κακοζηλία. contra *Scot. Themſeu. Oldrad. Hoſtien.* &c. generalem eorum converſionem expectare ſuadent ſcripturæ, talem converſionem licet non ad fidem Chriſti, tamen à peccatis ſperant ipſi *Rabbini* ut *R. Menaſſ. Ben Iſra.* tractat. de reſurr. lib. 3. cap. 3. Poſteri Iudæorum decem tribuum nullibi ad formam vel ſpeciem iſtius populi politice vel eccleſiaſtice conſiderati ſuperſunt. Hæc, quæ *Benjam. Tudel.* & alii *Rabbini* fabulantur

ultra

ultra portas Caſpias & fluvium ſabbathicum, inacceſſa loca ab eis habitari, ad *Utopiam* Mori. & regiones in orbe lunæ ſunt referenda. Religionem Iudaicam hodiernam eſſe ſpecie ac forma diſtinctam, ab antiqua Patrum & fidelium in veteri Teſt. ſolide probatum dedit *Vedel.* in Tract. de Deo ſynagog. *Abiſſini* hodie circumciſionem obſervantes ſunt ſemi-Iudaizantes. *Aſſertio* viri eruditiſsimi *Forbeſ.* lib. 4. Hiſtorico-Theol. cap. 33. de converſione Iudæorum ſimul & Mahumediſtarum poſt exploſam idololatriam Romanam, & Antichriſtum in ordinem redactum, eſt conjectura non abſurda. Elias Thiſbites reverſurus non eſt in terram ad reſtituendos Iudæos, contra *R. Dav. Kimchi. Buxtorf. Jeſ. Syr.* & fluxæ fidei pontificios.

THESES PHYSIÇÆ.

ANtiquiſſimum illud emaculatæ Phyſicæ decretum de ternario principiorum corporis naturalis numero, tanquam indubitatæ fidei oraculum, per omnes ætates, perq; omnium bene ſentientium animos peragravit: licet non deſunt, qui, & illud dente auſint arrodere livido, abſoleta venantur, intermortua ſuſcitant, ſepulta effodiunt *Baſſ. Sennert.* &c. etiamſi poſt multos exhauſtos labores nihil conglomerent, præter inſectiles atomos. In *Franc. bon. ſp.* quinario, vel ſeptenario horum principiorum numero, ambitioſi tantum ſcriptoris elumbe ingenium, & laſcivientem luſum deprehendimus. Principia neque ex invicem ſunt, neque ex aliis, ſed omnia ex ipſis. Materia non eſt pura potentia, contra *Complutenſ.* eſt incorruptibilis, appetitiva omnium formarum, præſentium, abſentiū, corruptarum, non corruptarum, poſſibilium, producendarum, non producendarum, & etiam æqualiter: cum *Maſtri. Ariag.* contra *Compt.* eas abſq; potentia diſtincta recipit. contra *Caram. Averr. Themiſt.* Poteſt naturaliter omni forma deſtitui; cum *Murc. Bon. ſp.* &c. Omnis materia ſublunaris eſt ejuſdem ſpeciei, quæ dicit *Scot.* de

corporietatis forma germanæ ſunt gerræ. Forma non eſt tota compoſiti quiditas. Per nullam potentiam poni poſſunt plures formæ ſubſtantiales ſubordinatæ in eodem ſubjecto. Dantur formæ accidētales, licet contrarium amplectatur *Des Cartes*, ſed caſcum caſcam ducere non eſt mirabile. Unio diſtinguitur ab extremis contra *Valent. Conimb.* &c. eſtque unica in uno compoſito. contra *Hurtad.* &c. Non eſt eadem cum actione eductiva contra *Suar.* compoſitum partibus ſimul ſumptis identificatur.

2. Quidam de lapide empti, in tanta opinionum inanitate & ineptia quandoq; verſantur; ut riſum ipſi *Heraclito* moverent: inter quos *Aliacenſ. Raguſ.* omnem omnino à cauſis ſecundis abſtulere influxum, & ſoli Deo tribuere univerſas cauſationes: è contra alii, ut *Lud.* a *Dol.* &c. nullum prorſus concurſum proximum circa cauſarum ſecundarum effectus Deo reliquere: ſed contra hæc vigilantium ſomnia, dicimus cauſas ſecundas vere operari, & phyſicè, & Deum cum omnibus ſummis, mediis, imis concurrere. Neque magis imminuitur in rebus quas permeat viliſsimis, quam ſordidatur ſol à fimento, quod intemeratis illuſtrat radiis. Mutua cauſalitas in eodem vel diverſo cauſandi genere implicat. duæ cauſæ totales poterunt in unum & eundem effectum naturaliter influere. Idem ſe quoad ſecundum eſſe poterit producere. Exiſtentia ad agendum indiſpenſabiliter requiritur. ne ulla res poterit ſe vel inadæquate conſervare; ex integra formalitatum inter cauſam & effectum correſpondentia languide nimis adæquatæ cauſæ rationem deducunt *Vaſq. Suar.* Dogma *Thomiſt.* quod etiam amplectuntur *Fonſ. Rub.* &c. de productione ſubſtantiarum ab accidentibus non ferendum ſed feriendum: quæ etiam pro accidentium partiali reſpectu ſubſtantiarum concurſu adducunt *Suar. Compton.* &c. parum congruæ ſunt congruentiæ. expulſio formæ præcedentis eſt effectus formalis ſubſequentis. Duæ formæ intenſiſsimè contrariæ ſine influxu ſupernaturali in eodem ſubjecto hoſpitari poſſunt. præciſive ſe habet ad ſuæ mutationē cauſa efficiens, & hinc eandem à materiali ſecernimus.

3. *Scoto* obedientialem elevabilitatem latam evertenti, vel *Thom.* auctiori ſtipato ſatellitio eandem fulcienti ſuccurrimus. Ingenti experientiarum

perientiarum confluge extorquere conãrur *Occam. Alex. Baſſol.* &c. Agens naturale naturaliter, licet nihil in medio, tamen in diſtans poſſe operari: ſed ex pumicum cumulo non facile erit fontes elicere, cum ne gutta inveniatur in ſingulis. Licet quoad omnia intrinſeca ſe tenentia ex parte cauſalitatis, actio, paſſio, & motus identificentur; datur tamen mutatio ſine actione vel paſſione, & e contra. Idem ad loca adæquate diverſa motibus contrariis non movetur. Creatio eſt diſtincta ab agente & termino, contra *Valen. Vaſq.* neque eſt Dei volitio, creaturam creare, nihil abſurdi. Conſulto & ſolerter ſatis negotii nodum inter pontificios & nos non expediunt, qui de execrandâ miſſæ idololatriâ ex implicantiæ corporis polytopiæ argumento perſuaſi, (ut vetus eſt verbum ἐπ' ἀμφω dormiunt) nam licet illud tueri poſſit: aliunde, & punctius, & preſſius, infanda iſta abhominatio enervatur: poteſt, vel non poteſt corpus abſolvi ab omni ubicatione, & duratione. Dari poteſt duratio indiviſibilis, tempus diviſibile reſpiciens, contra *Compt.* Nullum vacuum, ſed ſupervacua dantur plurima. Motus in vacuo (ſi daretur) eſſet ſucceſſivus.

4. Spatia vulgo imaginaria præſcatent prærogativis, quarum pertinaciſſimam ab æterno in æternum exiſtentiam prærodere valebit nemo: nihilminus perſpicienter de iis philoſophatus eſt *Fran. bon. ſp.* cum entis nec realis, nec rationis, finiti, vel infiniti, creati, vel increati, minutiſſimum reciſamentum in ſe contineant; eſt in iis IEHOVA glorioſus, juxta *Triſmeg.* ſphæra inintelligibilis, cujus centrum ubiq; circumferentia nuſquam. perplexæ difficultatis arduæq; inveſtigationis eſt continui ſtructura, in qua Philoſophi omnes meri germaniq́ue callipedes, aſſiduo moventes, & curſitantes, ſed ne cubitum unum procedentes, vel promoventes, nos omni partium ſtudio ſepoſito; pro *Ariſtot. Zenon.* vel neutro juxta decertabimus. Rarefactio fit per corpuſcula introſumpta. Num dari poſsit creatura quæ ſit actu infinita? Num omnium poſsibilium perfectiſsima? Num aliqua potuit præceſſiſſe ab æterno? A. vel N. Generationes modo quo ordinarie fiunt, ab æterno fluxiſſe non potuerunt. Projecta non à medio contra *Simplic. Themiſt. Major. Perer.* ſed ab impulſu moventur, qui nec ſit gravitas, nec levitas: ad eum producendum per ſe non requiritur mo-

tus localis: ſæpe fit, nunquam tamen deſinit eſſe in inſtante. In reſilientiæ motu obſiſtens conditionis ſolum, non cauſæ, officio fungitur. Cum ſurſum projecta eadem recidunt linea in reflectionis puncto quies privativa nulla eſt.

5. Omnium ſolem ſupergredientium cognitionem evolventes homunciones quiſquiliarum & conjecturarum lubricum calcabunt tramitem: dum nitido volvuntur ſydera cœlo: Perquam inſcienter *Plat. Pytha. Phil. Judæus. Origen.* &c. Cœlos poſuere animatos. Sunt corruptibiles cum *Democ. Salmer. Carthuſ.* vel incorruptibiles cum *Dionyſ. Greg. Nyſſen.* fluidos ſtatuimus cœlos cum *Juſt. Martyr. Baſil Euſeb. Ambroſ.* vel ſolidos cum *Damaſc. Chryſoſt. Anſelm. Cyrill. Hieroſol.* &c. Sunt compoſitionis eſſentialis expertes, cum *Dur. Gab. Aureol.* &c. vel componuntur ex materia & forma cum *Socin. Conimb.* &c. ſi componantur, illorum materia & quantitas ſunt vel non ſunt ejuſdem ſpeciei cum ſublunaribus. Cœlum Empyreum eſt lucidiſſimum: Num dæmones & animæ damnatæ iſtam lucem videant? Probl. eſto. Nec Planetæ nec ſtellæ fixæ lucem à Sole mutuantur omnem. In effectus ſublunarium plurimos influunt corpora cœleſtia, imo in hominem; ſed ſapiens dominabitur aſtris. Ægritudines, tempeſtates, diverſam aëris temperiem probabiliter prædicere poſſunt Aſtrologi. Oſtenta & prodigia, ex intentione Dei, aliquod certum & definitum ejus judicium circa res humanas nunciant: tamen abſq; peculiari chariſmate, particularis περιεργία non eſt inſtuenda: Epicureum vero horum faſtidium & Cyclopicum contemptum damnamus. Cœlorum motu ceſſante motus, & generationes ſublunarium non ceſſarent. ita *Suar. Hurt.* Majorem navigationis velocitatem ab ortu in occaſum, quã ab occaſu in ortum non penſiculate primi mobilis motui aſcribunt *Caſp. Peucer. Jul. Scal.* Maris fluxum & refluxum in lunam refundimus cum *Albert. Fromond.* &c. Mundus qui de facto exiſtit, eſt perfectus, nec perfici poteſt eſſentialiter: nihilominus poteſt & potuit Deus aliũ quoad eſſentiam, ſubſtantiam, & accidentia meliorem & perfectiorem produxiſſe. Urbes eſſe, habitariq; in luna ſomniavit *Colophon Xenophan.* Sol eſt terræ vicinior hyeme, quam æſtate, ſed ex obliquitate radiorum calefactio eſt minor.

6 Sola

6. Sola actio ad unionem terminata est generatio, quæ in instanti absolvitur, nullum illi ex conceptu suo cum privatione commercium. Causæ principalis rationem in hominis generatione non sustinebit materna anima etiam *Occam. Gabriel. Hurtad. Arriag.* argumentis suffulta. Corruptio unius nunquam est generatio alterius. In corruptione non fit resolutio usque ad materiã primam contra *Hervæ. Bann. Zanard.* & plerosq; *Thomist.* Homo ex virgine sine conjunctione cum viro ne ullis viribus imaginationis, vel quovis alio modo naturaliter generari poterit: renitente ipso de re medica bene merito *Valesc.* fœtus quamdiu in utero inclusus per os nihil assumit, nec prima concoctione quæ omnium consensu ventriculo ascribitur, perfrui solet: & ut ventriculi actio tum cessat, ita etiam pulmones non moventur, nec cor aliquid aëris aut refrigerii per os à pulmonibus accipit, sed arteriæ quædam umbilicales cum puriore sanguine, spiritus vitales, & aërem ex spongiosa quadam carne membranis ipsius fœtus adnata eliciunt, & ad cor pro refrigeratione ejus deferunt: venæ autem umbilicales ex eodem uterino hepate meliorem attrahunt sanguinem; qui etiam proprio fœtus calore in vasis ac hepate melius alteratur, & ad nutriendum tenellum accommodatior redditur, fœtum: in qua secunda quasi concoctione excrementa etiam non aliter ac in adultis generata proveniunt, & abortiuntur: nam postquam tenellum hepar puriorem portionem attraxerit, crassiorem, ad lienem transmittit, bilem in folliculum fellis reponit, reliquum per meseraicas expellit ad intestina. Multifariam pro dispositione matris suæ fœtus in utero afficitur.

7. Omnia animalia habent certum & constitutum tempus pariendi, excepto solo homine, qui multiplex illud habere potest: nam septimo mense, & octavo, & nono parere potest, & quod plurimum decimo: nonnullæ etiam undecimum attingunt: non tamen semper fœtus æqualiter, in inæqualibus illis temporib⁹ editi, vitales sunt, & superstites manent. Uno partu 365, homines edi non possunt, quantumcunque operis dent, ut quam strenuissime nugentur de *Margareta* uxore comitis *Hennenbergii*, quæ omnia ex aucupiis monasticis traxere originem. Homo ante & post lapsum, forma, specie, & proprietatibus essentialib⁹ idem. Non parvi, sed pravi animi *Paracelsi.* præter hõines

Ads posteros, alia quatuor asseruit genera, eaq; in singulis elementis collocat; in terræ visceribus Pygmæos & Gnomes, in aquis Nymphas & Undenos, in aëre Sylvos & Melusinas, in igne Vulcanos & Salamandras, sed ejus argumēta hacten⁹ ita contusa, ut nec sint sanabilia a medico: Gigantes enim & monstra distinctas species nō constituunt. Nullæ dantur Nereides, nec homines in mari utriusque sexus. Fœtus abortivi sunt homines novissimo die resurrecturi. Abortus procuratio est homicidium. qui ex homine & diabolo, quales *Melusina*, *Merlinus Vates*, &c. geniti, secundum *Delri*. (si vera narret) sunt veri hōines; quorum generatio est univoca, quippe ex virtute plastica ejusq; vehiculo semine humano. Nullæ species rerum sunt deperditæ cont. *Panciroll*. Vagiones si tales dentur: modo sunt homines, modo non.

8. Ut temperamentum substantiam esse evincat *Fuchsi*. medicos Philosophiæ principiis non astringi petulanter effutit, pessimæ causæ pessimum effugium: sincera enim medicina principia agnoscit nulla, nisi quæ suggerit physica, juxta *Sennert*. Inst. Med. lib. 1. cap. 4. non feliciori ausu in planetas hominum temperamenta refundunt Astronomi, & quidam Medici, cum *Ptolom*. quos strenue evertit *P. Mirandul*. lib. 4. in Astrol. cap. 11. *Joan. Baptist*. Port. in Physiog. &c. rem acu neque tangunt ij, qui humorum redundantiis temperamenta deferunt. Nulla datur temperies æqualis quoad pondus, a cujus excellentia effectus miraculosi deriventur. Meritissimè à *Sennert*. vapulat *Mercat*. quod sanitatem in essentiali corporis constitutione collocet. Temperatura in qua calor & humor moderato excessu dominium exercent, naturæ humanæ habetur convenientissima. Calidi & sicci tabescentibus sunt proximi. Æthiopes quod natura calidissimi & siccissimi febricitantes ut plurimum extinguuntur. Si omnes animæ operationes inspexerimus, temperatissimus homo eas felicissime expedit, at ex intemperatis singuli in uno valent, in reliquis parum possunt; unde phantasia plurimum pollent Melancholici juxta *Aristot*. non vero isti quibus frigidum & siccum sanguinem concessit natura. Parvum caput etiā pro reliquo corporis modo cum *Avicen*. cont. *Galen*. laudamus, qui vero φοξοί cum *Hippoc*. non immerito suspectos jūdicamus.

9. In

9. In ventriculo ſolum fit Chyli coctio, non tamen is Chylo nutritur. Nec unica nec præcipua concoctionis cauſa eſt naturalis calor. Homo ex eo præciſe quod nutritur moreretur, nulla arte Paracelſico-Hermetica perpetuari poteſt, vel reſtitui juventus. *Raim. Lull.* Quinta eſſentia tantopere decantata eſt ſtupidæ mentis ludibrium. Quædam quæ ſunt craſſioris humoris facilius concoquuntur. Appetitus infælix menſura aſſumendi alimentum: egregie *Hippoc.* 6. Epid. Comm. 4. text. 22. Ἀσιτησις ὑγιης ἀπορίη τροφης ἀσιτίη πονων. Utrum cibi vel potus repletio ſit noxior? Utrum largius alimentum ſit ſumendum tempore prandii quam cœnæ? non deſunt utrinque propugnatores & impugnatores celebres: hæc igitur in omnem fulcimus partem. Non perſpicienter diſtinguunt gluten (quod Arabibus eſt gambium) à tertiæ concoctionis rore alimentario. Corpora morboſa validiora ſunt ad ferendum inediam quam ſana. Homo magis vario & eo quandoq; ultra ſatiem, quam quodvis animal utitur alimento, hinc magis vehementius, frequentiuſque ſternuit. Qui diutius jeiuni, ſumpto mox cibo rigent: quod partes refectæ ad cutem abigant bilem copioſe coacervatam in nimio cibi ſumendi intervallo. A corpore optime ſano & quam maxime ſecundum naturam conſtituto materia ſudoris non colligitur. cum *Diocl. Sennert.* contra *Valeſ.* ſudor diaphoreticus & gelidus eſt mortis prænuncius: ſudor naturalis debet eſſe calidus, idemque rufus, quod lintei deterſorii tinctura dignoſcitur.

10 Ἁιματοποίησις non hepatis ſed continuo lienis eſt opus: imo quandoque lien integro ſanguificationis munere fungitur, ita *Fernel.* lib. 1. Phyſiol. cap. 7. *Veſal.* lib. 5. cap. 9. *Schenck.* lib. 3. obſer. collocatur inſuper lien interdum in dextro hypochondrio, & hepar in ſiniſtro, juxta *Schenck.* qui pro ſe habet *Aquap. P. Sperer.* ſuccum melancholicum lien non ut pleriq; volunt in hepate genitum, ſed mox ex venarum meſeraicarum trunco, antequã Chylus ad hepar feratur, per portæ ramum ſplenicũ attrahit. Cum enim vaſa exinanita fœdam ſubburram & illuviem è primis ſedibus ſibi alliciant, vix unquam citra gravem noxã pravo humore viſcera refarta, phlebotomia evacuat: neq; majorũ vaſorũ cacochymia ſectione tota eximi poteſt licet permittatur ante purgationem, ne medicamentum humores agitando,

Plethoricum corpus cõmoveat, atq; perturbet; pari ratione nec is qui totius corporis habitũ invaſit ſuccus pravus, ſectione eradicatur: ſed in his omnib⁹ cacohymia ꝑu peculiari remedio, omniſq; vitioſa qualitas, catharticis eſt elicienda: in morbis tamen venæ ſectionẽ flagitantibus commodiſſimum tempus eſt morbi principium; neceſſario vero remora ſunt ſucci crudi cibiq; inconcocti in primis viis; niſi ſanguinis vitium ſit vehementiſſimum: accedente pariter paroxyſmo abſtinendum, ni grave ſymptoma metuendum.

11. Medicum ad purgationem impellunt, morbi, horum cauſæ, ſymptomata & ſigna, morbi, ut pituitam, febris quotidiana, bilem, eryſepilas & tertiana, melancholicum humorem, ſcirrhus & quartana, ſerum, pleuritis & aſcites expurgandum monſtrant: cauſæ ſunt humores infeſtantes: ſigna vertigines, capitis gravitates, repentini dolores, aurium continentes ſoni, aſpectus difficultates, obtuſus auditus, ſopor, nulla cibi ſumptio, mentis alienatio, oblivio, palpitationes, per membra horror, lumborum gravitas, color præter naturam bilioſus aut albus &c. Lenientia non vero elective purgantia medicamenta cibo ſunt admiſcenda. Nulli humores demptis turgentibus, quamvis maligni, venenati, tenues vel copioſi, ante coctionem purgatione vel minorativa, ſunt expellendi. Omnis evacuatio ſymptomatica non eſt mala. Falſiſſimum illud quod purgatoria quæ, & qua calidiſſima humores trahunt. Omne frigidum non condenſat & reſolutionem impedit; hordeacea enim farina licet frigida pituitates reſolvit ac ejicit. Purgatio ad ſuperiora eſt vomitus ab inferioribꝰ materiam attrahens, à ſuperioribus eradicans, qui ut in proſpera valetudine biliоſis eſt ſæpe neceſſarius, ita in morbis quos bilis excitavit: cum humores quos nec vehementiſſima pharmaca trahunt, ex vicinis ſedibus, & imprimis ventriculo, cujus fundo lateribuſq; compreſſis quicquid eundem laceſſit impetu in gulam excutitur, evacuet: ob eam cauſam tremore horroreque ante febres occupatis, cholera laborantibus, & cum quadam hilaritate inſa ientibus, epilepticis comitialibus, pꝛodagricis, & hujus generis aliis Chronicis ægritudinibus; decoctis cõpetit: neq; ſolam choleram ſed phlegma prolicit, ſtomachum mundificat, capitis gravedinem removet, viſum clarificat, &c. ſi cum moderatione & facilitate exiſtit.

12. Quo

12. Quod ſcriptum legimus in libro de ſalubri victus ratione, ſeu ſit *Hippoc.* ſeu *Polyb.* hybernis ſex menſibus eſſe vomendum, æſtivis purgandum per inferiora; illud de purgatione citra medici operam facta intelligi par eſt. Lachrymæ ſanguineæ de quibus *Dodon.* Item ſudor ſanguineus de quo *Ariſtot. Fernel. Benivin. Savanarol.* toto genere præter naturam dicuntur. Non expedite ex humorum differentiis morborum tantum arceſſunt diverſitatem, etiam in iſtis morbis, qui ex humorum putrefactione proveniunt. pituita licet frigida, craſſa, & lenta, & nigra bilis, frigida & craſſa, & multo quam pituita minor, quartana tamen eſt diuturnior quam quotidiana: ex eo quod humor alterationi ſit aptior, quam ſiccitas: pituita etiam offendens naturæ magis congrua, quam natura ſæpe in alimentum conſumit. Senes excrementoſi quia ob debilitatem minus concoquunt, multaq; per meatus excrementa contrahunt, & licet humor ſoporem inducat, tamen vigiles, quia ſolidis ipſis corporibus ſicci, dantur morbi, qui nec naturæ nec artis opera, in ullo ſubjecto curari poſſunt: affectus licet ejuſdem rationis alterum tantum quam utrumq; infeſtantes oculum, graviores ſunt & diuturniores. In pleuritide ſola pleura interdum & non ſimul pulmo inflammatur contra *Plater. Zecb.* &c.

13. Dormientibus dorſo incumbentibus accidit quandoque illud quod Græci ephialten, Latini incubum vocant, quod nec eſt ſpectrum infeſtans & ſuffocans, nec mera imaginatio, ut vult *Pencer.* ſed motu cordis ex iſto ſitu impedito halitus craſſiores cor pulmoneſque prementes tandem cerebrum invadunt, imaginationes monſtroſas gignentes. Somni inſtrumentum & ſedem eſſe cor non cerebrum cum *Ariſtot.* contra *Galen.* propugnamus. Noctu dolores magis intenduntur, quod anima ſecum ipſa otioſa corporearum perturbationum ſenſum abſque diverſione experitur; natura tamen in ſuis operationibus minus agit interdiu. Somnia ut plurimum corporis imitantur temperiem; quæ vero ex hiſce in particulari concludunt, ut ſerpentes per ſomnia interimere, victoriam ſignificare, vela videre, malum; dentes omnes habere ſanguinolentos, mortẽ ſomniantis, dentes extrahi, mortem alterius: aves intrare domum, jacturam: flere, gaudium: mortuos videre equos, felicem rerum eventum: pingues videre boves, rerum

abundantiam: mutum esse, celerem lætitiam &c. Hæc & ejusmodi *Anton. Mizald. Artemid.* sine mari fluctuantes, insomnes somniabant.

14. Chymia ante *Paracelſ.* diutissime exculta inscitissime cum paracelsia confunditur: ars est fructuosa, cujus vi metalla specie distincta transmutari, & aurum verum fieri posse nobis non dubium. Ejus prosapia veri simillima à *Tubal Caino* deducitur: ridicule ejus artificiũ è Cantico Canticorum non pauci eruunt. Arti hermeticæ tunc *Herm. Trismegist.* patrocinabitur, cum viginti quinque millia librorum illius nomine inscriptorum illius re vera esse demonstrabunt nuperi hermetici: nam tabula smaragdina eorũ regula, sed lesbia, ne levissimum isti⁹ patrocinii erit indicium. Eorũ de materia prima magna mysteria: elementorum in visibilia & invisibilia divisionem & semina, nec non nostrorũ corporum innata astra, vitã sali, sulphuri, mercurio, vitriolo, arsenico, &c. concessam; de homine sententiam, eum quintam essentiam, ex firmamento & elementis extractam statuentem, spirituum sitim & esuritionẽ, universale medicamentum, homunculi artis Chymicæ beneficio productionem, de ente pagoyco, castagrico, iliastro, inaudita, de stellis quibusdam se instar cucurbitarum & phiolarum habentibus, suis concavitatibus salem, sulphur & mercurium continentibus, atq; inde per operationem ætherii Vulcani per emunctoria ventos emittentibus, & innumera talia omnium vanitatum vanissima deliria, quæ à *Severin. Croll.* cæterisq; istis novitatis heluonibus falsi scientissimis rusticissime tuentur, orco devovemus. Lapis ille philosophicus prout ab *Henric. Noll.* describitur, Chymeræ est per quam affinis.

15. Omnipotentissimi permissu sagarum & incantatorum libito & rogatu annuentem diabolum, morbos multos, & damna modo causis naturalibus adhibitis, modo absque hisce sua potentia & subita violentia hominibus immittere posse cum *Forrest. Joan. Lang. Cornel. Gem.* &c. admittimus. contra *Ioan. Vvier* licet sagæ putent & consi teantur se talia feciſſe; nihil tamen reipsa præstant; nec inde earum minuitur reatus: adversus ejusmodi in rebus naturalibus nulla tutela contra *Dioscor. Plin.* &c. Ensalmatores in Hispania, a quibus istos morbos

morbos verbis ſanari teſtãtur *Navarr. Delr. à Lapid.* ſunt meri ſacculatii & agyrtæ. nullatenus ſagã blanditiis demulcere ne noceat aut ab alia ſaga amuletum contra veneficia petere conceditur: ni execrandum *Paracelſ* principium arrideat ſciz. ſi Dei deficit auxilium, diaboli ſuccedat. Vi pariter & minis ſagas ad auxiliandũ impellere nefas ducimus, contra *Hoſtienſ. Panorm. Goff. Humbert.* Omnia maleficii ſigna in diaboli contemptum diſperdere eſt æquiſsimum, ſed ſpe conſequendæ ſanitatis talia ſigna inquirere & abolere illicitum: cum *Bodin. Eſti.* &c. contra *Delr.* Nam quæ pro ſe hic adducit tot propemodum continent lituras, quot vel lineas, vel literas.

16. Meteora ſunt corpora imperfecte mixta, aëris purgationi & liberationi ab halitibus malignis, itemq; ab inſectis, imo plantarum ipſiuſque hominis generationi convenientiſſima. Nulla meteora ſunt perpetua: Exhalationes meteoricæ ſingulis momentis & ſtupenda magnitudine attrahuntur, vel dimittuntur a ſideribus: non tamen ſemper æque copioſe: Eorum materia eſt mineralis, vegetabilis, vel animalis. Meteora ſæpenumero ſunt ſigna ſimul & cauſæ futurorum eventuum: unde fax cum habeat materiam rariorem & aridiorem, atq; acceſſione pinguium halituum foveatur, ſiccitatis eſt nuncia: Ignis perpendicularis præſagit ſiccitatem conjunctam cum halitibus venenatis & craſſis, à quibus & ſterilitas agrorum, & lues peſtilentiales oriuntur: Capra ſaltans ſignificat variam aëris conſtitutionem, propendentem modo ad ſiccitatem, modo ad ventos, & ita de cæteris facilis eſſet diſcurſus, ni inſtituti ratio revocaret. Dantur & meteora, quæ tantum ſunt apparentia; ut chaſma, halo, parelius, paraſelene &c. Longe leviori opera multorum de hiſce refutaremus quam repeteremus inepcias. *Virgil. Plaut. Proper.* &c. crediderunt iridem dimiſſis cornubus aquam à fontibus haurire, quæ poſtea per imbrem redderetur: miratur *Cicer.* de Nat. Deor. cur arcus cœleſtis ſpecies in numero deorum non reponatur, &c. Fuit iris ante diluvium. quod in terra terræ motus, idem tonitru in nubibus. Terra noſtra ſeptentrionalis minus terræ motibus obnoxia, quia ex frigore compactior parum ſit cavernoſa & poroſa. Unus idemq; ventus inæqualiter ſpirat. Venti orientales calidi & ſicci, ſeptentrionales frigidi & ſicci, occidẽtales ſub

frigidi & humidi, meridionales calidi & humidi. Terræ motus non provenit à vento quocunq; modo terrã intrante contra *Archela. Calliſth. Metrod. Chiu.* venti anni temporibus contrarii ἐπὶ πολὺ ſpirant. Maris ſalſedo navigationi non parum conducit.

17. Ni rixandi cacoethes multos auſtero impetu tranſverſos abriperet, unanimes faterentur omnia tum permanentia, tum ſucceſſiva, intrinſece incipere. per additionem graduum vel homogeneorum, vel heterogeneorum intenditur qualitas. Datur antiperiſtaſis, ratione cujus naturalis ſtomachi calor hyeme quam æſtate exiſtit intenſior. Similis in ſimile actio nulla eſt. Nullius calculatoris inſultus agentium reactionem proſternunt. Dantur quatuor elementa quæ ſunt corpora ſimplicia, in ſuis locis nec gravitant nec levitant; hiſce ſingulis correſpondet una qualitas prima in gradu ſummo: in mixtis non manent elementorum formæ contra *Philippon. Camerar. Guarc.* & ingentem medicorum ſyllabum, qui in hoc puncto omnibus & opportune & importune bellum indicere non verentur. Ejuſdem ſpeciei ſunt qualitates elementorum ſymbolicæ: elementorum diſſymbolorum non datur unius in aliud immediatus tranſitus. Gravitas & levitas non ſunt gravium & levium eſſentiæ contra *Arriag.* qui author hic de æquali omnium gravium deſcenſus velocitate ut alibi ſæpe ex ſuis experientiis, nihil niſi vacuo folle ſpirat mendacia. Motus violentus velocior eſt in medio quam in principio, vel in fine.

18. Rationalis animæ naturam eruendo ſolenniter & ſolerter delirabant antiqui *Herac. Zen.* ignem eſſe, *Anaxag. Anaxim.* aërẽ, *Democ.* rotundam atomorum congeriem, *Hippoc.* ſpiritum animalem, *Emped.* ſanguinem, alii aliud, ſed ut rite *Plat.* in Phæd. non eſt quod ob hæc quiſquam formidat, ne animam corpore egredientem ventus diſpergat, etiamſi non ſereno cœlo ſed ventis vehementius flantibus moriatur: nam eſt ſubſtantia ſpiritualis, incorruptibilis, immortalis, vel fit ex traduce, cum *Martin. Timoth. Bright. Meiſn.* &c. vel immediate à Deo creatur, & corpori infunditur, cũ *Jun. Baron.* &c. Nulla datur vegetativa vel ſenſitiva anima in homine à rationali diſtincta, hæc enim omnes omnino partes & ſolidas & fluidas informat. Deformes pariter & enormes, de aliarum animarum partibus congerunt quiſquilias:

Nos

Nos in plantis, & inſectis animæ diviſibilitati, in ſenſitivis perfectis indiviſibilitati, vel diviſibilitati, & hac ſuppoſita, partium homogeneitati, vel heterogeneitati ſuffragãur. Spiritus vera ratio nec in indiviſibilitate, nec penetrabilitate, nec inĩdependentia à materia conſtitui debet. Creato & increato enti communis vitæ competit conceptus; nec tamen is in actione ex ſpecie ſua immanente ſitus eſt. Omnes tum materiales tũ immateriales animæ facultates ipſi identificantur. Cognitionum & appetitionum vitalitas actionem vel unionem ſuperadditã non excludit.

THESES MATHEMATICÆ.

QUod in ſcientia potiſſimum nihilminus quam potiſſimũ requirunt, qui Matheſi quam Phyſicæ metaph. &c. potiori jure ſcientiæ rationem deferunt: palmaria enim & Achillea argumentationum Mathematicarum ſpecimina; ut triangulum eſſe æquilaterũ, ex eo quod ſit conſtructum intra duos circulos habetq; omnia ſua latera à centro ad circumferentiam: & triangulũ habere tres angulos æquales duobus rectis, quia producto uno latere angulus extrinſecus eſt æqualis duobus angulis internis: & ex æqualitate laterum deductio æqualitatis angulorum in triangulo & è converſo. &c. quæ & ejuſmodi univerſa longe infra politarum demonſtrationum rationẽ, idq; vario imo ipſius certitudinis requiſitæ defectu ſubſidere edocuit nos ex imis Philoſophiæ viſceribus petitum ratiocinium.

2. Natura duce quantitatum menſuras penes lineas perpendiculares in omnibus capiunt Mathematici, rationem hauſit *Simplic. ex Ptolom.* Libell. quem de analemmate conſcripſit, quoniam inter cunctas lineas rectas penes quas ſumitur menſura, (quæ ſtata determinataque) ſola linea perpendicularis eſt certæ determinatæq; longitudinis. Tres tantum ſunt dimenſiones ex natura rei in unaquaque re corporea. Lineæ rectæ ab uno puncto egredientes ſecant omnes circulos ex eo

puncto ut centro deſcriptos, in arcus ſimiles. Omnium duarum planarum ſuperficierum ſecantium pyramidem vel columnam rotundam trans idem punctum axis, ſi una æquidiſtanter baſi, & alia non æquidiſtanter ſecuerit, communis ſectio eſt linea recta tranſiens Pyramidem vel columnam orthogonalis ſuper axem: ex quo patet quod ſive circuli peripheria, ſive ſectio alia quæcunq; non in eadem ſuperficie quamcunque ſecuerit ſectionem in duobus tantum punctis ipſam interſecabit.

3. Curvi & recti exacta non datur proportio: ὡς ἐγγίσω igitur ad ſummum poterit quadrari circulus. Quadrati diagonia eſt incommenſurabilis ad coſtam. Quadratum quod à latere rectum angulum ſubtendente ad triangulum rectangulum deſcribitur, æquale eſt duobus quadratis, quæ à lateribus rectum angulum continentibus deſcribuntur. Angulus rectus eſt magiſter quietis, acutus motus: Non omnis angulus major recto eſt obtuſus, nec minor recto eſt acutus. Triangulum rectangulum æquale dato parallelogrammo fiet; ſi continuatis parallelis minoribus cathetus ab extremitate parallelarum continuatarum ducatur, & hypotenuſa ab alterutra extremitate catheti ducatur ad alterutrum angulum parallelogrammi. Diametri in circulo poſſunt eſſe infinitæ, & omnes ejuſdem naturæ.

4. Directi retrogradi ſubinde ſtationarii ſunt planetæ quinque, quatenus in variis ſuorum epicyclorum verſantur portiunculis: quoniam vero ſol per eccentricum ſolummodo volvitur, in eo greſſu nunc magis nunc minus concitato cieri, nunquam tamen ſtare retrogrediv̀é videtur: & Luna licet per epicyclum & ſuperiore parte contra ſucceſſionem ſignorum moveatur, at quoniam motus eccentrici (ſeu centri epicycli per eccentrium) eſt longe velocior quam motus lunæ per epicyclum; Atque idcirco luna tunc quoque velocius devehitur ab eccentrico in conſequentia, quam revehatur per epicyclum in antecedentia, hinc tardiùs quidem movetur, non tamen iſta prædicta affectio ei convenit. Mercurio, Veneri, tam eccentricus quam epicyclus convenit: Ipſorum tamen medii motus linea ita cum ſolis eadem, ut epicyclorum centra lineæ medii motus ſolis velut illigata ſint, itaq; hi planetæ non ulterius à ſole evagantur, quam illorum epicycli

patiuntur:

patiuntur: ſecus profecto ac ſuperiores; qui propter diverſas medii motus lineas, etiam ad uſq; ipſam cum ſole oppoſitionem à ſole deflectunt. Circuli æquantes non ſunt orbes reales, ſed imaginarii, adinventi, ut irregularitas deferentis cujuſlibet planetæ ad æqualitatem revocetur.

5. Ex majori vel minori parallaxi, de ſtellarum propinquitate aut remotione à terra pronunciant Mathematicorum filii: dempta Luna res eſt ſubtilis nimium negotii, quippe in Mercurio, Venere, Sole, Marte, difficillime aliqua notatur parallaxis, in Iove ac Saturno vix ulla; fixæ nullam prorſus produnt: nec mirum cum terræ ſemidiameter, quæ & pro communi menſura, & quaſi pro duarum ſtationum dimenſoratiarum interſtitio accipitur, ſenſibilem quidem rationem ad Lunæ diſtantiam obtineat, ad cæterorum autem diſtantiam adeo exilem habeat, ut fere aut etiam omnino evaneſcat, nihilq; interſit ſydus aliquod ex terræ ſuperficie aut ex ejus centro ſpectetur.

6. Cum Solis lux ſemper illibata, appoſite magis terra quam ſol diceretur eclipſin pati: hæc tamen continuo contingit ob lunæ interjectum, idque in noviluniis (miraculoſa igitur iſta in morte Chriſti,) nec vero in omnibus, ob lunæ latitudinem, ob quam aut ſupra ad boream aut infra ad auſtrum præterit, neque directe inter nos ipſumque ſolem tranſit, niſi cum in eodem proximove eſt nodo in quo ſol; quod tantũ evenit dum ambo luminaria ſunt ſimul in capite vel cauda draconis. Lunaribus nihilo infrequentiores ſunt eclipſes (vulgo) ſolares, Licet luna ſit longe ſole minor, totales nihilominus ab ea patitur eclipſes; ex eo quod lunæ ſaltem perigeiæ diſcus, apparenti ſolis diſco exæquatur, ſecus ſe res habet in luna apogeia. Luna turbinatæ & conoidali terræ umbræ immerſa eclipſin ſubit, neque tamẽ in omni plenilunio, quod projiciente ſemper umbram terra in eclipticã, luna ob deflexionem orbitæ ab ea, plerumque umbram præterfugiat. Sol quo vicinior exiſtit principio ♋, eo magis accedit ad augem ſui eccentrici; quo vero propinquior ſit principio ♈, eo magis accedit ad augis oppoſitũ: hinc plures deſcribit parallelos, ſemicirculum Zodiaci borealem, quam auſtralem perambulans.

7. Circulus lacteus, qui & galaxia dicitur eſt maximus in cœlo,

latitudinem & ſplendorem habens varium, in aëre non exiſtens ut *Ariſtot.* alioquin non cerneretur in quacunque orbis termini parte, tranſire præciſe per eaſdem ſtellas firmamenti; licet id experientia doceat, incedere perpetuo per Caſſiopeiã, Aquilam volantem, Sagittam Sagittarii, & caudam Scorpii, Centaurum, Argonauem, pedes Geminorum, Heniochum ſive Aurigam, & Perſeum ut clariſſime monſtravit *Ptolom.* Dict. 8. cap. 2. inſcite admodum ducunt multi ejus candorem, ex multitudine nimia ſtellarum exiguarum, & ad noſtrum viſum diſtincte non pervenientium, longe probabilius eſt nihil aliud eſſe quam partem ipſius firmamenti cõtinuam, aliis denſiorem luminis receptioni magis idoneam. Stellæ poſſunt etiã diurno tempore conſpici. Nulli dantur canales in cœlo. Stella iſta magorum *Matth.* 2. vel fuit miraculoſe producta, vel cometa, vel una ex ſtellis ordinariis quæ ſingularem curſum tunc tenuit.

8. Opticus ſolus bene videt, ejuſq; viſio ſimplex eſt accuratiſſima. Non penſiculate ſatis *Bapt. Port.* lib. 6. de Refract. cap. 1. uno inprimis oculo tantum, nos ſemper videre exiſtimat. Omne viſibile non eſt luminoſum, tamen radiat, idq; e quolibet ſui puncto ſphærice, vel hemiſphærice, indeſinenter, radio velociſſimo, finito, impermixto. Neq; omne corpus eſt viſibile, neq; ſolum corpus contra *Alhaz. Vitell.* eodem actu tenebras, & ſuam ignorantiã oculis ſubjecerunt *Stoici.* Locum nullum omni luce caſſum ſtatuit *Petzan.* Si duo viſibilia æquidiſtantia, id apparebit majus quod videtur radio perpendiculari, minus quod obliquo. Unus ſolum in pyramide optica rectus incidentiæ radius invenitur, quia in re viſa unicũ eſt centrum, unde unicus axis, qui prærogativa neceſſaria præ reliquis lineis eſt perpendicularis ut recte demonſtrat *Vitell.* cum omnis rei forma per pyramidem viſa, cujus conus eſt in humore cryſtallino, baſis in objecto viſibili: hinc cum quis curru vel navi velociter vehitur, littora & montes illi moveri videntur; ex eo quod moto pyramidis faſtigio, cohærens baſis & ea quibus inhæret moveri etiam videntur.

9. Omne quod ſub majori angulo videtur, majus videtur; & quod ſub minori, minus, ex quo patet idem ſub majori angulo viſum apparere majus ſeipſo ſub minori angulo viſo. Non aggregatis radiis corporis

poris luminoſi, in corpore non luminoſo plus quã in medio, lumẽ ſenſibili fieri poteſt cont. *Vitell.* l. 10. opt. Theor. 56. Omnis lux reflexa etſi debilior luce prima, eſt tamẽ fortior quã lux ſecunda, æqualiter ab origine diſtantibus ambabus, & idem eſt in colore. Speculo quocunq; ſub aqua ſoli expoſito, figura ſolis videbitur quaſi duplicata. Ponatur oculus in ſpeculi concavi centro, & ſolus videtur. Speculum parabolicum omnium vehementiſſime urit, cujus ope *Archimed.* illius inventor, ex mœnibus Syracuſarum triremes Romanorũ combuſſit, & hujuſmodi ſpeculis ter ſervata eſt Conſtantinopolis a *Procl.* ſecundum *Zonar.* 3. tom. hiſt. Si duo ſpecula plana ſic collocentur, ut unum ſuper aliud orthogonaliter erigatur, in ſuperiori ſpeculo apparebunt rerum imagines uti ſunt, ſed in inferiori retro repræſentabuntur. Ex ſpeculo cylindrico elaborate fabrefacto èque tenui filo penſili, monſtroſæ inſtar ſpectrorum infernalium ſeſe offerunt imagines contemplandæ, quod reflexio à ſpeculo columnari retro acta fiat per radios admodum diſtortos & antractuoſos: hinc effaſcinatores nectendis inſidiis aſſueti, nefarias obtrudere norunt offucias, idq; ex ſuperſtitioſo hujus ſpeculi abuſu. *Cardan.* lib. 4. ſub. p. 165.

10. Utrum in vere an in autumno ſigi debeat πῆξις κόσμου, non parum inter ſe contentionis funem protrahunt Chronologi; Iudæi anni initium celebrã: menſe TISRI, & mundum in autumno conditũ aſſeverant: cui ſententiæ aſtipulantur *Scalig. Dau. Origan.* &c. ſed cum Deus aliam anni epocham populo ſuo præſcripſit, ut illam anni rationem quam ab Ægyptiis acceperant, omitterent, ut habetur *Exod.* 12. mandans ut menſem ABIB, qui ſucceſſu temporis appellatus eſt NISAN, pro anni exordio obſervarent; quod poſtea in Eccleſiaſticis negotiis fecerunt Iudæi, & adhuc faciunt, videtur iſta ordinatio præſtantiſſima, adeo ut anni ratio, in qua fuit miraculoſa liberatio populi ex Ægypto cum natali mundi exacte congruat: ſed quicquid in hac lite dicatur in Chronologia ſemper oportet annũ Iulianum cogitare, & proinde auſpicari à Kalendis Ianuariis. Septimus quiſque annus Iudæis adhuc eſt ſabbaticus, & ſepties ſeptimus eſt jubilæus. Epocha urbis Romæ poſterior eſt epocha Olympiadum, annis quadraginta tribus.

11. *Platon.* in Tymæo mentem non aſſequuntur, qui ψευσεως iſtius de quinque corporum regularium figuris, cœlo & elementis à quibuſdam conceſſis patrocinium ab eo arceſſunt; eruditionis ille vir conſummatiſſimæ nunquam vere cœlo dodecaedron, nec igni tetraedron, aëri octoedron, aquæ Icoſaedron, hexaedron terræ aſſignavit: illius ſenſum dabimus in arena, idem enim reipſa voluit quod nos cœlum & elementa eſſe ſphærica: neque terræ rotunditati montes valleſque magis officiunt, (ſpectata ambitus amplitudine) quam malo arantio granuloſitas cutis. Terræ idem eſt & univerſi centrum, ad quod omnia gravia tendunt; unde nullus puteus, nulli parietes, nulla ædificia ad perpendiculum conſtructa, habent latera æquidiſtantia ſeu parallela: itaque ſi puteus conſtrueretur ad perpendiculum uſque ad mundi centrum, ejus latera continuo in anguſtum tenderent, donec in centro convenientia pyramidis figurâ abſolverent, cujus baſis os eſſet putei, vertex autem centrũ totius univerſi. Nullum pavimentum ad libellum fabricatum eſt planum. Vas aliquod ad radices montis altiſſimi, plus aquæ contineret quam in cacumine. Majores libræ exactius longe pondera examinant quam minores; idque ex majori partium à centro remotione, unde major motus pernicitas juxta *Picollom. Henr. Monanth.* &c. Illud *Lactantii, Firmian.* & vulgi mirum, quod antipodes in cœlum non decidant, eſt & mire & mere frivolum, quia ſua gravitate ſemper ad mundi centrum vergunt.

12. Plus eſt terræ quam aquæ in globo terraqueo, ſi profunditatẽ ſpectes, ſi ſuperficiem, par utriuſq; ratio. Maris ſuperficies terra tantum κατα δοξαν eſt altior. Terra eſt immobilis: globi terreni magnitudo rite exploratur per maximum circulum in illius ſuperficie deſcriptum, cujuſmodi eſt æquator & per ejuſdem diametrum. Tot ſunt meridiani in terra, quot ſunt differentiæ punctorum verticalium. Differentia meridianorum parit differentiam temporis. Omnes Zonæ ſunt habitabiles. Climata ſunt inæqualis magnitudinis. Oceanus, motus ſui periodum abſolvit horis 12. aut paulo ſerius; illius reciprocationes ſunt ſæviores quam maris mediterranei, ob patentiſſimam ejus magnitudinem, ſolis & lunæ vim efficacius excipientem. Maria præcipua quæ reciprocationem non patiuntur ſunt Balthicum & Liguſticum:

com: idq; ex anguſtia alvei, profunditate, vel fundi ſaxoſitate. Mare Caſpium potius lacus quam mare dici debet. Separata ſemel ab aquis terra, vi naturæ fieri non potuit univerſale diluvium.

THESES METAPHYSICÆ.

IUnctiſſimis Philoſophorũ ſuffragiis communi potius commodo quam juri Metaphyſicæ litantibus, facta eſt ea copioſiſſime inops, Terentiani quodammodo inſtar paraſiti, omnia, neque quidquam habens: erit tamen ens ut a materiali abſtractum, & ad ſpirituale contractum; conſenſu irretorto illius objectum. Nunquam non perperam per oppoſitionem ad chimæram explicabitur Ens, rectius poſſibili identificatur, licet poſſibile & ens hac oppoſitiõe orbari nequeunt. Pollet ens attributis, ſed à ſe indiſtinctis, & quæ ſunt ſibi invicem attributa: ejus unitas per negationem unionis cum alia re quæ ſit adæquate eadem cum ipſa, eſt explicabilis: non tamen eſt formaliter negatio. Inter unum per ſe & per accidens datur medium quod iſtam diviſionem è medio tollit. Plura ut opponuntur uni ſunt unum. *Aureol.* in 1. diſ. 19. artieul. 2. Verum tranſcendentale vult eſſe ens in quantum fundat negationem entis apparentis. *Suar.* diſ. 8. Met. ſe. 7. n. 24. Idem ſtatuit verum quod cógnoſcibile: non tanti eſt hæc liticula, ut ſoliciti ſimus quid dicatur: falſa ſunt vera tranſcendentaliter. Entis bonitas eſt amabilitas. in rebus nullum prorſus ordinem ad materiam dicentibus, imo in ipſis angelis dantur plura individua ſolum numero diſtincta: unde iſtud *Thomiſt.* corruit fundamentum quod individuatio tantum ſit à materia ſignata. Ens ut ſic ab æterno nullum eſſe quantumvis diminutum diſtinctum ab eſſe idæali & virtuali in Deo ut cognoſcente & cauſa dicebat contra *Albertin.* &c. creaturarum exiſtentia ab earum eſſentia nec realiter nec modaliter eſt diſtinguenda contra *Cajet. Capreol. Albertin.* &c.

2. Ex ſtupendo incarnationis Myſterio effulſit retruſa ſubſiſtentiæ notitia, ad quam cæcutiebat oculatiſſima antiquitas: ſed vel naſo caret, vel nimia laborat gravedine, qui olidas *Durand. Cajet.* impoſturas non ſtatim ſubolfaceret, qui ſubſiſtentiam in creatis non diſtingui realiter à natura magis quam in divinis aſſerunt. per duplicem negationem naturæ ſuperadditam illius rationem nunquam exhauriet *Scot.* Eſt quid poſitivum, cuj⁹ muneri natura ſuum terminũ & complementum debet ultimum. Duplici propria, vel duplici aliena, vel una propria & altera aliena ſubſiſtentia, poteſt ſimul terminari eadem natura. Subſiſtentiam creatam uniri poſſe hypoſtatice alteri naturæ eſt probabile, contra *Lug. Valen.* &c. cujuſvis compoſiti ſubſtantialis ſubſiſtentia eſt ſubſtantialiter multiplex, materiæ, formæ & unionis ſubſiſtẽtias partiales complectens. Natura omni ſubſiſtentia orbata exiſtere valet. Actiones ſunt ſuppoſitorum, nec tamen ſubſiſtentia eſt vel inadæquatũ operationum principium. A re cujus eſt ſubſiſtentia emanative oritur ipſa: etiamſi duæ naturæ humanæ unica tantum ſubſiſtentia terminarentur, eſſent nihilominus duo homines: ſed ſi una natura duabus terminaretur ſubſiſtentiis, eſſet ſolum homo unus.

3. A diabolo, apoſtatis, infidelibus, Pſeudoprophetis, ſubinde edi poſſunt mira miraculorum mimica, quæ præſtigiis opponuntur: cum tamen ſolus Deus ut cauſa efficiens directa & phyſica, vera edit miracula. Ex hiſce ſolis perſplendida & fulgentiſſima iſta veritas de tremendi & omnipotentiſſimi Numinis exiſtentia conficientiſſime deducitur: licet hujus ſolidiſſima alia ſint fundamenta ex puris puræ & defœcatioris rationis principiis, contra Libertinos, Rationaliſtas, Deriſores, Ventricolas, Atheos & reliquos ex *Diagor. Lucian.* & *Epicur.* baris. Irregenitis obtingere poteſt peculiaris inſtinctus, quo in illis excitetur particularis fides eventus miraculoſi. Omnes Prophetæ & Reformatores extraordinarii non ediderunt miracula: per ſe ſine verbo, non ſunt indubitata veritatum teſtimonia. qui vel miracula nunquam fuiſſe in vera Dei eccleſia, vel continuo debere eſſe autumat, ipſe non miraculum, ſed ſummum erit prodigium. Abſq; fundamento canonizantur ulli, multo magis, ob edita ſolum miracula. Non ſine peccati noxa poterit Chriſtianus à Deo hac tempeſtate petere, ut religionis

gionis controverſias per miracula determinet: Nec tamen cum ſæculo Apoſtolico ceſſavere miracula: nec terræ quies in medio univerſi, aut cœleſtium rapidiſſima gyratio eſt miraculum. Chriſti jejunium, *Matth.* 4. præceſſit Miraculum in *Cana*: tamen iſtud ad nuptias fuit Miraculorum initium contra *Baron. Niceph. Sozom.* Lubentes *Gerſon.* aſſentimur, ſi ætas noſtra fidei & moris inops habeat miracula, incredulitatis noſtræ ſigna ſunt, & damnatiõis (niſi melioremur) indicia.

4. Neſciunt quanta neſciunt qui ullos ſpeculative & directe Atheos eſſe contendunt; certo perſuaſi nullum eſſe Deum nulli ſunt; non obſtantibus cujuſvis ſceptico-remonſtrantis argutiunculis Socinianorum vitula arantis: omnes tamen omnino homines propter naturæ corruptionem quamdiu non convertuntur dici poſſunt Athei. Injectiones quælibet puræ diabolicæ iſtius hominis Atheiſmi non ſunt dicendi, qui invitus patitur tales ſatanæ colaphos. Apud omnes qui humanitatem non exuerunt & certis legibus vixerunt, punitus fuit Atheiſmus. Socinianiſmi hæreſes eſſe omnis Atheiſmi barathrum ſtrenue evincit *Stapleton.* Quibus hoc in puncto, valde affines ſunt Enthuſiaſtæ univerſi, præſertim *Henric-Nicolaita, David-Georgiani.* Atheiſmi gradus ſummus cadere poteſt in electos nondum actualiter vocatos & converſos. Scientiæ & conſcientiæ contradicunt *Leſſ. Merſ. Lindan. Petrei. Prateol. Fenardent. Roſſ.* & alii ex pontificiorum corte quĩ reformatæ proteſtantium religioni Atheiſmum affricare ſtudent. Feliciter *Campanell.* Atheiſmum explodendum intendiſſet, niſi levioris errantiſque animi ſpecimen in ſuis inventis; naturæ & rationi nimiũ deferentibus multis acyrologiis involutis reliquiſſet.

5. Novum iſtud ἴυγμα papiſtico-verronicum (quod tamen prius prodiit nullius notæ nebulo *Gunter.*) quo homines ἀλόγως & tanquam equos & mulos ſe habere volunt, ſine ullo ratiocinio vel conſequentiarum nexu circa res divinas æquiſſime profligatum cenſemus. Theologiam tamen ſcholaſticam quæ heri & nudiuſtertius in ſcholis papatus obtinuit, tot fluctuationes & vertigines, falſitatẽs, contradictiones, plauſtra inepciarum, volumina nequitiarum continentẽ, juxta abominamur. Cum patrum acutiſſimo de Deo etiam vera dicere periculoſum

riculoſum fatemur: eum eſſe actum puriſſimum ſimpliciſſime ſimplicem dicimus, cuius omnia attributa propria ſunt eſſentialia cont. Audianos, Anthropianos, Vadianos & Vorſtianos &c. Eſt Trinitas in unitate cont. Tritheitas, Samoſiteneanos, Photinianos, Servetiãos, Arrianos, & hic tergiverſantur & cauſam produnt Pontificii, dum in tanto ſalutis momento traditione non ſcripta nituntur: quare merito hic irridet *Smalcius*, *Hoſſi. Week.* & reliquos traditionarios. Filius à Patre eſt ab æterno genitus, ejuſdem cum eo naturæ & potentiæ cont. Socinianos, &c. Sp. Sanctus à Patre & à Filio, & non tantum à Patre per Filium procedit contra Græcos.

6. Solus actus divini intellectus non eſt providentia, quæ ſe habet potius ut genus, quam totum, reſpectu prædeſtinationis. Ad omnia in particulari quæ fiunt ſive à ſolo Deo, ſive cauſarum ſecundarum concurſu, fuit ab æterno efficax Dei præfinitio. Scientia Dei unica, nihilq; aliud quam ipſe Deus intelligens, eam tamen reverenda ſpatioſæ antiquitatis authoritas firmiſſimis ſcripturarum innixa fundamentis, prout varie in ſua objecta egreditur, in ſimplicis intelligẽtiæ ſeu neceſſariam & viſionis ſeu liberam ſcientiã eſt partita, aſt Pelagianorum, Semipelagianorum ſive Maſſilienſium hæreſeon incruſtatores, totius gehennæ obſtetricante gynæceo, aliam moliti ſunt progignere mediam, fœdiſſimũ Pelagianiſini ſpiraculũ, cujus virulento afflatu ipſi miſerrimi faſcinati, in apertũ æternæ mortis telum ſinu irruunt explicato, dum in inquinatæ voluntatis humanæ determinatione, unicũ iræ interminæ petunt effugium: ipſumq; beatiſſimum Deum è glorioſo Providentiæ Throno deturbare, & illius ſcientiſſimam ſcientiam, à vertiginis depravati noſtri arbitrii flexibus vacillantẽ reddere nituntur: ſed giganteas Nimrodici hujus agminis molitiones, circa ſtructuram iſtã Babylonicam, iratum Numen multifariã diſpeſcuit, ita ut in punctiſſimis ſacri textus teſtimoniis, de prædeſtinatione & abſoluto decreto, ſparſim hæreant, ut in pampinis involvoli. Poſſibilis eſt ſpecies impreſſa Dei, Repugnat ſubſtantia ſupernaturalis.

7. Cum univerſus papicolatũ ſyllabus evicerit Deum à ſe alicujus dominium poſſe abdicare, & ita creaturis indigere, ut ex iis aliquod illi accreſcat emolumentum; utraque juſtitia commutativa & diſtributiva,

tiva, inter ipsum absolutissimum Dominum & misellam creaturiolam erit admittenda, quod erit ad Kalendas græcas. Iuri & justitiæ Dei non repugnat, ut peccata nostra in alio, & quidem innocente ac justo puniantur contra *Socin.* ejusque hyperaspisten *Crell.* Deus absque peccati prævisi tanquã causæ, aut necessarii antecedentis, sui decreti interventu potest aliquem reprobare, juxta *Augustin. Bez. Marlorat. Dana. Wittaker. Gomar. Scharpi. Amesi.* &c. quam veritatem ex limpidissimis scripturarum hausere fontibus, quantumvis lubricis & ambiguis insultibus, non parum studeant adversarii illimes denigrare aquas. Illud *Lombardi* quod Deus quædam potest de potentia, quæ non potest de justitia, est falsissimum, ni justitia juris divini positivi & revelati intelligatur. Potentia Dei est unica & simplicissima, infinita, invincibilis, inimpedibilis, incommunicabilis cum *Thalman. Polan.* cont. ubiquitarios. Impie omnino *Pontifi. Gregor. de Valen. Becan.* &c. *Lutherã. Screibl. Eckard* &c. *Calvino Wiclef. Zadeel.* &c. absolutæ Dei potẽtiæ negationem, impingunt, prout illa ordinatæ potentiæ contradistinguitur; reprehendunt solum periculosas, ineptas, temerarias, immo blasphemas nonnunquam scholasticorum disputationes, quibus sine fine, sine modo de Dei potentia disquirunt. Inter Dei omnipotentiam & creaturarum possibilitatem datur connexio necessaria. Verendum ne secundum dictum *Magistr.* scrutando nimium de profundo, eatur in profundum, igitur altissimæ demersæ explicationis actuum liberorũ celsissimi abyssum non intrabimus; solum perfectissimam ei libertatem absque ullo superaddito intrinseco competere dicimus.

8. Angelos dari non ratio sed fides suadet, num vero primo creationis die sint conditi? Num in cœlo vel terra? Num eorum numerus hominum sit major vel minor? Num cognoscant objecta per species, & si per species num universales an particulares? Num dependentes an independentes ab objectis? si independentes num à suorum essentiis dimanantes an infusas? Num habeant omnes omnium objectorum possibilium an duntaxat existentium? A. vel N. non quod in hisce vel quovis alio problemate à nobis posito, audaculorum & sciolorum ritu, quidpiam temere approbandum vel improbandum judicemus, sed contra servum istud pecus quod sine ratione cujosliber ju-

rat in verba magiſtri, ingenii liberi ſpecimen ponimus: graviſſime pariter ſunt ſugillandi qui unamquamq; concluſiunculam Philoſophicam, demonſtrationum firmamentis ſolidari exiſtimant. Angeli ſunt incorporei, incorruptibiles, & ſimplices, operationes exercent abſq; potentiis ſupperadditis, actus alieni intellectus ſunt illis ex natura ſua occulti, & non quatenus ſubſunt imperio voluntatis cum *Suar. Tanner.* contra *P. Alphonſ. Ægid. Herva.* Subſtantia angeli non eſt ſpecies immediata ad cognitionem de Deo cum *Bonavent. Peſant. Baſſol. Richard.* contra *Ferrarien. Zum. Alenſ.* &c.

9. Angelorum diſtributiones in tres hierarchias & novem choros, & fabulas omnes quæ ex hac fœcunda fabula naſcuntur rejicimus: cum horum omnium nec vola nec veſtigium habeatur in ſcripturis; angelorum pariter vel ſanctorum invocationem, & adorationem, ſive latria, dulia, vel hyperdulia, & errorũ ſyrmata, quæ ab hiſce ſicut à variis vibiæ trahuntur, explodimus. Locutio angelica fit per ſpecies productas à ſolo Deo annuente angelo volenti ſuos conceptus alteri manifeſtare. A quovis actu in particulari & ab omnibus collective poterit ceſſare angelus cont. *Suar. Bann. Thom. Tanner. Ferrari.* Angelus eſt in loco per poſitivam ubicationem, independentem à corporibus, & diviſibilem; licet ubique eſſet omnipræſentia ſoli Deo conveniret, poterit ſe ad punctum indiviſibile coarctare: eorum plures ſimul in eodem loco eſſe poſſunt: non vero eorum quilibet in locis diſtinctis, & non contiguis: ſed in numeroſiſſimis aliis de angelis diſſertatiunculis & aridis, ſcholaſticis contigiſſe videntur quæ in *Maronis* epigrammate vocãtur Atticæ febres.

10. Multorum Iudæorum captum non raptũ ſuperat natura dæmonum, dum ex *Adami* conjugio cũ uxore quadam *Leluh* eos productos fabulantur: nõ ſunt omnino materiales, ſive modo quo voluit *Plat.* vel *Porphi.* Hallucinantur pariter *Thalmudici* & *Cabaliſtæ* omnes: ex nulla re prævia ſunt producti cont. *Mahum. Johan. Boemen.* è cœlo ante hõinis creationem propter ſuperbiã erant deturbati: graviſſimis ignis infernalis torquẽtur cruciatib⁹, neq; tamen hoc provenit à ſpecie quavis intentionali, ab igne in eorũ intellectu producta cont. *Albert. Bonavent. Okam.* &c. neq; ab alligatione ad ignem abſq; libertate contra *Thom. Capreol.* &c

&c. nec per calorem in iis productum contra *Scot. Henric.* &c. nec per ſympathiam cum corporibus quibus dicuntur affigi cont. *Caminæ.* &c. nec eo modo quo animæ in corpore contra *Tanner.* &c.

11. Cujuſcunque ſexus, ætatis, conditionis homines fieri poſſunt energumeni non obſtantibus ſtramineis quorundam Atheorum, Libertinorum, Semi-ſaducæorum inauditiunculis. Ex ingreſſu & poſſeſſione hominum, abſque cruciatuum levamine, ſpeciali potiuntur ἐπιχαιρικακίᾳ dæmones. Adverſus tales arreptiones nihil cõducunt antidota naturalia. Energumeni omnes non Lycanthropi, nec è cõtra: iidem qui inter illos nunc Phythonici, atque vetesibus Corybantes, Bacchantes, Mænades, Sybillæ, Colophonii, Trophonii, Soractines, Gentiles ſacerdotes apud *Indos*. Ineptiſſime à nonnullis lunatici cum dæmoniaco-maniaco, & noctambulones cum lunaticis epilepticis cõfunduntur: Lunatiſini epileptici aut energumenici cauſam ex lunæ maligna quadam qualitate, aut ejuſdem tempore nativitatis infauſto ſitu, funiculis ex arena prorſus contextis trahunt Genethliaci. Ex poſſeſſione infantum peccati originalis reatum & ſtatum iræ ſolidiſſime concludunt Orthodoxi adverſus *Pelagian.* Nugatorium iſtud ſuperſtitionum choragium quo in dæmonum ejectionibus utuntur exorciſtæ in papatu carbone notamus.

12. Dantur ſpectra, quæ nec impoſtorũ aut ingenioſorum ſunt præſtigiæ, nec εἴδωλα arte Magiæ naturalis exhibita, nec fallaciæ læſæ phantaſiæ, aut illuſiones ſenſuum; attamen Hydrophobia, corybantiſmo, aliiſque corporis affectibus ſæpe ita deluduntur homines, ut putent ſe mira videre & audire, cum nihil reveta ſit ejuſmodi: nec ſunt ſpectra animæ ſeparatæ juſtorum, ut in gratiam purgatorii, indulgentiarum, miſſarum, aliorumque ſuffragiorum pro mortuis & totius culinæ Romanæ diſputant *Delr. Thyræ.* quorum & ſimilium quæſtuoſa calliditas in talibus, ita optime convenit cum populi falſitatis emaci genio, ut videatur utrinque certamen conſtitutum, ut hi callide fallant, cupide iſti fallantur. Omnes à ſpectris occiſi non ſunt damnati. Poſſe diabolum etiam veri fidelis perſonam mentiri docet iſtud *Samuelis* exemplum. Spectra adjurata vel non adjurata de re quavis ſciſcitari illicitum, Cum de chimæris in vacuo bombinantibus

neque citius neque ſerius cum *Mendoz.* de animis infantum ex limbo apparentib⁹ diſputabimus. Ordinariam apparitionem angeli mortis ad cujus conſpectum omnes moribundi exanimentur, inter alias Iudæorum ſolennes nugas religamus. Quæ narrantur de dæmonibus cœleſtibus in cœlo ſydereo, aut ſupra illud in vaſto inani, *Pſell.* & aliorum Graphicorum nugatorum vegrandes ſunt conjecturæ.

Nisi tantum inaniarum ſcenam ſatis ſuperque occupavimus.